

SLUTBETÆNKNING

AFGIVET AF

DEN NORDISKE PARLAMENTARISKE KOMITÉ
FOR FRIERE SAMFÆRDELSE
M. M.

BETÆNKNING NR. 166

1956

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Indledning	5
Kapitel I. <i>Pasfrihed og fælles arbejdsmarked m. m.</i>	7
Erfaringer af den åbne grænses politik	7
Norden som fælles pasområde	8
Fritagelse for pligten til at afgive bopælsanmeldelse	10
Udvidelse af det fælles arbejdsmarked	10
Adgang til at passere grænserne uden for pas- og toldkontrolsteder	11
Afskaffelse af grænsepassersedler	12
Kapitel II. <i>Lettelser i toldbehandlingen af rejsende i den internordiske trafik</i>	15
Den told- og licensfrie værdigrænse	17
Toldfri indførsel af vin, spiritus og tobaksvarer	17
Toldkontrol med indskrevet rejsegods	19
Bortfald af toldkontrol med og toldbehandling af brugte cykler, ski og barnevogne m. m.	20
Toldklarering af lystfartøjer	20
Forsendelse pr. post af gavepakker til udlandet	20
Fælles toldstationer	20
Lahti-promemorierne	21
Kapitel III. <i>Lettelser i toldbehandlingen m. v. af motorkøretøjer i den internordiske trafik</i>	25
Midlertidig ind- og udførsel af nordiske motorkøretøjer uden udfærdigelse af toldpassersedler eller lignende	26
Kørekort og grænse nummerplader	27
Forsikringsspørgsmål	27
Vejskat	27
Nordisk carnet-område	28
Ekstra toldekspeditionsgebyrer	29
Havneafgifter	29
Kapitel IV. <i>Samordning af de nordiske landes færdselslovgivning m. m.</i>	30
Kapitel V. <i>Valutamæssige lettelser i rejsetrafikken mellem de nordiske lande</i>	32
De gældende bestemmelser om køb af valuta til rejser i de nordiske lande	33
Rejsendes adgang til at ind- og udføre valuta	34
Anvendelse af hjemlandets valuta under besøg i et andet nordisk land	37
Valutakontrol	37
Yderligere valutamæssige lettelser i rejsetrafikken	38
Kapitel VI. <i>Nordiske post- og teletakster</i>	40
A. Posttakster i den internordiske udveksling af breve	40
B. Posttakster i den internordiske udveksling af korsbåndsforsendelser	41
C. Posttakster i den internordiske udveksling af pakker	41
D. Internordiske telegram takster	42
E. Internordiske teletakster og lejeafgifter for faste fjernskriveforbindelser	42
F. Internordiske telefонтakster	42
Sammenfatning af komiteens forslag og anbefalinger	43

Bilag A.	Den danske tekst til protokol af 22. maj 1954 vedrørende fritagelse for statsborgere i Danmark, Finland, Norge og Sverige for at være i besiddelse af pas og opholdstilladelse under ophold i andet nordisk land end hjemlandet	46
Bilag B.	Den danske tekst til overenskomst af 22. maj 1954 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om fælles arbejdsmarked med tilhørende protokol	47
Bilag C.	Den danske tekst til overenskomst af 15. september 1956 mellem Danmark og Sverige angående gensidig anerkendelse af førerbeviser og indregistreringsattester for motorkøretøjer m. m.	49

Indledning.

Da den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel m. m. den 9. januar 1952 afgav sin første betænkning, gjorde den heri rede for de overvejelser, der var gået forud for komiteens nedsættelse. I overensstemmelse med den idé, som lå til grund for skabelsen af komiteen, nemlig at undersøge mulighederne for at skabe yderligere lettelse i samfærdselen mellem de nordiske lande og for på forskellig måde at fremme et friere samkvem mellem folkene i disse lande, har komiteen tidligere afgivet følgende sytten betænkninger om forskellige områder af den internordiske samfærdsel (1-11 trykte og a-f dupliserede):

1. Nordisk pasfrihed I del (pasfrihed for nordboer).
2. Lettelser i toldbehandlingen af rejsende i den internordiske trafik.
3. Valutamæssige lettelse i rejsetrafikken mellem de nordiske lande.
4. Nordisk pasfrihed II del (fuldstændig pasfrihed for nordboer og ophævelse af bestemmelserne om arbejds- og opholdstilladelse for nordboer under ophold i andet nordisk land).
5. Lettelser i toldbehandlingen m. v. af motorkøretøjer i den internordiske trafik.
6. Nordisk pasfrihed III del. Ophævelse af al paskontrol på grænserne mellem de nordiske lande.
7. Posttakster i den internordiske udveksling af breve.
8. Takstsætningen i den internordiske teletrafik. 1. del. Telegramtaksterne.
9. Posttakster i den internordiske udveksling af korbåndsforsendelser.
10. Takstsætningen i den internordiske teletrafik. 2. del. Telextaksterne og lejeafgifterne for faste fjernskriveforbindelser.
11. Samordning af de nordiske landes færdselslovgivning m. m.

- a. Ind- og udførsel af våben inclusive ammunition til brug ved jagt og skyttekonkurrencer under midlertidige ophold i andet nordisk land.
- b. Midlertidig ind- og udførsel af hunde m. m. mellem de nordiske lande.
- c. Midlertidig toldfrihed for værktøj etc. ved indførsel til et nordisk land.
- d. Ind- og udførsel af levende planter og plantedele fra et nordisk land til et andet.
- e. Ophævelse af stempelafgift af udenlandske handelsrejsende i de nordiske lande.
- f. Yderligere lettelse i grænsetrafikken for befolkningen langs landgrænseD mellem Finland, Norge og Sverige.

Komiteen har haft følgende medlemmer:

fra *Danmark*: daværende folketingsmand Hans Hedtoft, formand for den danske gruppe indtil sin udnævnelse som statsminister i 1953; folketingsmand Kaj Bundvad, formand for den danske gruppe fra 1953; fhv. trafikminister Niels Elgaard; folketingsmand, civilingeniør Einar P. Foss; folketingsmand Oluf Steen; folketingsmand, direktør Kn. Tholstrup, der efterfulgtes af folketingsmand Helge Madsen (udtrådt af komiteen i 1953); endvidere har landstingsmand, politimester A. M. Bjerre deltaget som suppleant;

fra *Finland*: rigsdagsmand, stadsdirektør Olavi Kajala, formand for den finske gruppe; landshøvding Uuno Hannula; rigsdagsmand, redaktør Eino Kilpi; administrerende direktør Yrjö Soini; professor Bruno Suviranto; samt fhv. rigsdagsmedlem, filosofie magister fru Ebba Østenson;

fra *Norge*: fhv. stortingsmand Hj. Larsen, formand for den norske gruppe; stortingsmand Paul Ingebretsen, næstformand; stortingsmand Håkon Johnsen; fhv. stortingsmand Sven Nielsen; stortingsmand Hans

Borgen; samt som suppleanter fhv. stortingsmand Halvor Bunkholt og fhv. stortingsmand Beruh. Berthelsen;

fra *Sverige*: fhv. medlem af rigsdagens andtekammer, ambassadør Rolf Edberg, formand for den svenske gruppe, medlem af rigsdagens førstekammer, gårdejer Olof Påls-son; medlem af rigsdagens andetkammer, bankofullmäktig Filip Kristensson, medlem af rigsdagens førstekammer, landmand Leif Cassel; samt medlem af rigsdagens første-kammer, kronojägare Jakob F. Grym.

Island har ikke udvalgt medlemmer til komiteen, men har ved nogle af plenarmøderne været repræsenteret af observatører. I det sidste plenarmøde deltog således altingsmedlemmerne Magnus Jónsson og Páll Zophoníasson.

Sekretærhvervet i de nationale grupper er varetaget af: i Danmark nuværende departementschef Hans P. Gøtrik assisteret af sekretær i finansministeriet Axel Gormsen; i Finland bureausekretærene i udenrigsministeriet Åke Krey og Tankmar Horn, attaché Ilkka Pastinen, bureausekretær Torsten Fraser og attaché Matti Cawén; i Norge nuværende fuldmægtig i stortinget Alf Gunstrøm; og i Sverige nuværende førstelegationssekretær Sten Aminoff, anden ambassadesekretær Claes Huldtgren og anden sekretær Sven Fr. Hedin.

Formændene for de nationale grupper i komiteen har udgjort komiteens præsidium, som med bistand af sekretærer og tilkaldte sagkyndige har forberedt behandlingen af de opgaver, som komiteen har fået overdraget, forinden den endelige behandling har fundet sted på plenarmøder af den samlede komité. Som led i det forberedende arbejde har præsidiet været samlet til en række møder, der skiftevis er afholdt i Danmark, Finland, Norge og Sverige, ligesom der på tilsvarende måde har været afholdt møder udelukkende med deltagelse af sekretærer og sagkyndige. De således udarbejdede betækningsudkast har endvidere været genstand for behandling på møder i de nationale grupper forinden forelæggelsen på plenarmøde i komiteen til endelig godkendelse. Til at behandle de ovenfor under punkterne a-f omhandlede spørgsmål har komiteen nedsat underudvalg.

Komiteen har afholdt plenarmøder i Gøteborg den 20.-22. september 1951, den 8.-9. januar 1954, og den 28.-29. september 1956, i København den 8.-10. november 1951 og den 21.-22. maj 1954, i Oslo den 7.-9. januar 1952, i Helsingfors og Tavastehus den 25.-27. april 1952 og i Helsingfors den 15.-16. december 1954, i Stockholm den 7.-9. januar 1953 samt i Gjøvik den 8.-9. september 1955.

I nærværende betænkning har komiteen først og fremmest givet en fremstilling af sine tidligere stillede forslag og gjort rede for i hvilken udstrækning, forslagene er blevet gennemført. Komiteen har endvidere taget visse ikke tidligere behandlede spørgsmål op til undersøgelse og har i de følgende kapitler givet en nærmere redegørelse herom.

Komiteen mener hermed at have tilendebragt det hverv, til hvis udførelse den i sin tid blev nedsat. Man må også minde om, at komiteen blev oprettet før Nordisk Råd, og at den foruden undersøgelsesmæssige opgaver — med en betydelig margin for sit eget initiativ, når det drejede sig om at skabe lettelse for den internordiske samfærdsel i videste forstand — også havde den opgave at tjene som et kontaktorgan mellem de nordiske parlamenter. Efter at alle de fem nordiske lande nu er medlemmer af Nordisk Råd, er behovet for et sådant kontaktorgan af den størrelse og sammen-sætning, som den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel m. m. har haft, ikke det samme som tidligere. Det er dog komiteens opfattelse, at det stadig mere intensive samarbejde på samfærdselens område også i fremtiden vil medføre behov for et fælles undersøgelsesorgan af en lignende karakter og med et lignende mandat, men af en mindre størrelse end denne komité. Det skulle være et organ, til hvilket der i påkommende tilfælde kunne overgives opgaver om undersøgelser på samfærdselens område uden den tidsspildende fremgangsmåde, som nedsættelsen af særlige ad hoc-komiteer ved statsrådsbeslutning eller efter parlamentsbehandling medfører. Den nordiske parlamentariske komité har imidlertid ikke anset det for sin opgave at fremsætte noget konkret forslag herom.

Kapitel I.

Pasfrihed og fælles arbejdsmarked m. m.

Komiteen har siden oprettelsen i 1951 afgivet 3 betænkninger vedrørende pas- og arbejdsmarkedsspørgsmål i de nordiske lande. I overensstemmelse med de i den første af disse betænkninger¹⁾ angivne retningslinjer gennemførtes i juli 1952 den begrænsede pasfrihed, som nu finder anvendelse ved rejser mellem de nordiske lande. Reglerne herom går som bekendt ud på, at de rejsende opdeles i to kategorier, „skandinaver“ og „ikke-skandinaver“, således at kun de sidstnævnte underkastes paskontrol.

Erfaringer af den åbne grænses politik.

Efter indførelsen af pasfrihed for nordboer føres der ikke i samme udstrækning som tidligere statistik over de rejsende, som passerer grænserne, og det har bl. a. af denne grund vist sig vanskeligt at få fuldstændige statistiske oplysninger angående nordboers indrejse til og udrejse fra andre nordiske lande i de sidste år. I betænkning nr. II²⁾ var imidlertid optaget oplysninger om en undersøgelse af hyppigheden af nordboers rejser mellem de nordiske lande. Denne undersøgelse giver et tydeligt billede af stigningen i antallet af rejser. Antallet af nordboers rejser mellem på den ene side Sverige og på den anden side Danmark, Finland og Norge udgjorde i 1951, *d. v. s. i det sidste kalenderår, hvor der stadig var fastvang*, ca. 7,5 millioner. I 1952, da pasfriheden for nordboer blev indført i juli

måned, var antallet steget til o. 9,5 millioner. De tilsvarende tal for årene 1953 og 1954 var henholdsvis 11,1 og 13,2 millioner. En på grundlag af foreliggende talmateriale foretaget beregning viser, at rejsernes antal fortsat er steget i mindst samme omfang. Det synes derfor realistisk at regne med, at antallet af rejser, som nordboer i 1956 foretager mellem de nordiske lande, vil nå op på mellem 16 og 17 millioner, hvilket er mere end en fordobling sammenlignet med året 1951. Der findes imidlertid ingen anledning til i denne forbindelse nærmere at behandle de forskellige faktorer, som har bidraget til stigningen i den internordiske rejsetrafik. Efter komiteens opfattelse er er det dog hævet over enhver tvivl, at pasfriheden for nordboer udgør et væsentligt bidrag til den stærke og gunstige udvikling af den internordiske rejsetrafik.

I tilslutning til den første pasbetænkning afgav komiteen en ny betænkning³⁾ angående „fuldstændig pasfrihed for nordboer“. Komiteens forslag i denne betænkning gik ud på, at statsborgere i de nordiske lande skulle fritages for pligten til at søge opholds- og arbejdstilladelse under ophold i andet nordisk land samt endvidere uden tidsbegrænsning fritages for pligten til at være i besiddelse af pas under ophold i andet nordisk land. Efter fælles overenskomster trådte forslagene i kraft den 1. juli 1954⁴⁾. Overenskomsterne indebærer for Danmark, Finland, Norge og Sverige en genoprettelse af det frie folkesamkvem, som herskede i

¹⁾ Dateret Oslo den 9. januar 1952.

²⁾ Samordning af de nordiske landes farsdelslovgivning m. m., side 135 ff.

³⁾ Dateret Stockholm den 9. januar 1953.

⁴⁾ Se bilag A, side 52, og bilag B, side 53.

disse lande og største delen af Europa før 1914¹⁾. Det er uvist, i hvilken udstrækning de omhandlede overenskomster har medvirket til, at et forøget antal nordboer har søgt arbejde i de nordiske nabolande, men de har utvivlsomt bidraget til at skabe større bevægelighed på arbejdsmarkedet inden for det nordiske område. For Sveriges vedkommende har betydningen heraf sikkert været mindst, idet nordboer allerede

tidligere var fritaget for pligten til at søge arbejdstilladelse.

Som det fremgår af den vedføjede tabel, er der imidlertid sket en ikke ubetydelig forøgelse i antallet af arbejdsanmeldte danskere, finner og nordmænd i Sverige efter den 1. april 1954, hvilket eventuelt delvis kan skyldes fritagelse for pligten til at være i besiddelse af opholdstilladelse.

Arbejdsanmeldte nordboer i Sverige.

	1. april 1954	1. juli 1954	1. oktober 1954	1. april 1955	1. april 1956
Danskere	16 428	17 273	17 543	18 114	22 217
Finner	32 871	33 735	40 055	40 586	46 699
Nordmænd	10 290	10 349	10 535	11 241	12 434
I alt...	59 589	61 357	68 133	69 941	81 350

Allerede den nu eksisterende nordiske pasfrihed anses almindeligvis som et værdifuldt og næsten umisteligt led i samarbejdet mellem de nordiske lande. Selv om afskaffelsen af paskontrollen i nogen grad har kunnet lette indrejser af uønskede nordboer fra de øvrige nordiske lande, har antallet af personer, som på den måde har udnyttet pasfriheden været så forsvindende lille, at det ikke har kunnet ændre helhedsbilledet.

De hidtidige erfaringer med praktiseringen af den begrænsede pasfrihed må således — bortset fra sondringen mellem nordboer og ikke-nordboer — anses for meget tilfredsstillende, og der er så vidt vides heller ikke fra nogen side fremsat forslag om genindførelse af den tidligere paskontrol. I betænkning nr. 1 påpegede man, at i den sidste del af det 19. århundrede og frem til første verdenskrig var den rådende tilstand i hele Europa med undtagelse af Rusland, at man frit kunne rejse fra land til land, og der eksisterede ingen pligt for udlændinge til at søge opholds- eller arbejdstilladelse.

Det udtaltes endvidere, at denne tilstand snart blev betragtet som så naturlig for den vestlige verden, at en tilbagevenden til den tidligere pastvang i de allerfleste lande forekom nærmest utænkelig.

Komiteen finder det passende nu, efter at man har vundet erfaringer på grundlag af den begrænsede pasfrihed, at minde om denne udtalelse. En tilbagevenden til den tidligere pligt for nordiske statsborgere til ved rejser mellem de nordiske lande at legitimere sig ved forevisning af pas eller andet lignende dokument kan næppe komme på tale.

Norden som fælles pasområde.

Det nuværende system må imidlertid bl. a. ud fra et kontrolmæssigt synspunkt — nemlig med hensyn til at opdele de rejssende i to kategorier, henholdsvis nordboer og ikke-nordboer — anses for utilfredsstillende. Komiteens målsætning har derfor allerede fra begyndelsen været en fuldstændig afskaffelse af al paskontrol ved

¹⁾ Island har senere med virkning fra den 1. december 1955 tiltrådt overenskomsten for så vidt angår de nordiske landes statsborgeres fritagelse for at være i besiddelse af pas og opholdstilladelse under ophold i andet nordisk land end hjemlandet.

grænserne mellem de nordiske lande. Forslag herom blev stillet i komiteens sidste betænkning om passpørgsmål¹⁾, hvori komiteen endvidere foreslog, at de nordiske lande skulle søge at følge en ensartet praksis med hensyn til meddelelse af visum, og at der skulle ske en vis samordning af fremmedkontrollen bl. a. gående ud på, at visumfrie ikke-nordboer ikke måtte opholde sig i det nordiske område i mere end et bestemt tidsrum uden opholdstilladelse. Endvidere skulle kontrolsedler afgives af ikke-nordboer ved indrejse til og udrejse fra det nordiske område.

På dansk initiativ blev denne betænkning forelagt Nordisk Råd, som i en rekommandation (nr. 9/1954) henstillede til regeringerne at gennemføre komiteens forslag. Rådet foreslog imidlertid i modsætning til komiteen, at den nødvendige kontrol med ikke-nordboer, der opholder sig i det nordiske område, blev søgt etableret på anden måde end ved anvendelse af kontrolsedler. Grunden hertil var, at obligatoriske indrejsekontrollkort for alle ikke-nordboer ville indebære en skærpelse af bestemmelserne i Danmark, hvor kun visumpligtige udlændinge skal aflevere sådanne sedler.

Betænkningen har derefter været genstand for drøftelser mellem repræsentanter for regeringerne i de nordiske lande. Ved disse drøftelser er der opnået enighed om visse tekniske ordninger med henblik på at skabe en nødvendig effektivisering af paskontrollen ved de nordiske ydergrænser. Der er endvidere opnået enighed om at anbefale en ordning, hvorefter der skulle afgives kontrolsedler af ikke-nordboer, som er visumpligtige i et eller flere af de nordiske lande, og af de ikke-nordboer, af hvilke der i et eller flere af de nordiske lande måtte kræves særlig indrejsetilladelse. En sådan ordning antages at kræve et vist underretningssystem mellem politi- og fremmedmyndigheder i de pågældende lande.

De sagkyndige, som har undersøgt mulighederne for at gøre kontrollen ved ydergrænserne mere effektiv, har på grundlag af de i løbet af sommeren 1955 foretagne undersøgelser defineret begrebet „ydergrænse“ og anbefalet visse forbedringer i

den anvendte fremgangsmåde ved udøvelse af paskontrol. I denne forbindelse gøres særligt opmærksom på nødvendigheden af for alle ikke-nordboer at foretage undersøgelse i en fyldestgørende udvisningsliste. Det fremhæves, at det, for at gøre en sådan kontrol mulig, var nødvendigt at tage visse praktiske forholdsregler. De sagkyndige har således tilsluttet sig komiteens forslag om, at hvert af landene i sin udvisningsliste skal optage navnene på *alle ikke-nordboer, der er udvist fra de andre nordiske lande*. For at skabe hurtige forbindelser mellem paskontrolsteder og fremmedmyndigheder har de sagkyndige endvidere anbefalet, at der oprettes telexforbindelser ved de mere betydningsfulde paskontrolsteder og landenes centrale fremmedmyndigheder.

Med henblik på den samordning af fremmedkontrollen, som — dette har komiteen gjort opmærksom på i sin betænkning, og det er blevet yderligere fremhævet ved drøftelserne mellem de sagkyndige — vil blive nødvendig ved afskaffelsen af paskontrollen ved grænserne mellem de nordiske lande, har statens utlänningskommission i Sverige udarbejdet visse forslag. Under forudsætning af, at ind- og udrejsesedler skal afgives af visumpligtige ikke-nordboer samt af visumfrie ikke-nordboer, hvem det er forbudt at rejse ind i et af de nordiske lande uden særlig tilladelse, foreslås det således, at indrejsesedler opbevares hos indrejselandets centrale fremmedmyndighed og danner ved indsættelse i et datokartotek grundlag for kontrollen med, at den pågældende rettidigt har forladt det nordiske område. Efter udrejsen skal udrejsesedlen sendes til fremmedmyndigheden i indrejselandet. Hvis det fremgår, at udlændingen har haft opholdstilladelse i et andet nordisk land, skal dette land underrettes om udrejsen. Endvidere skal indrejselandet have meddelelse, hvis en udlænding under ophold i et nordisk land får bevilget visum til et andet nordisk land eller ansøger om eller får bevilget opholdstilladelse. Underretninger om meddelte forbud mod at indrejse i et bestemt nordisk land skal ske gennem udveksling af de pågældende landes udvisningslister. Det land, som har med-

¹⁾ Dateret Gøteborg den 9. januar 1954.

delt et sådant forbud, skal underrettes, hvis et andet nordisk land giver indrejsetilladelse til den pågældende udlænding. Det forudsættes, at udlændinge, hvem det er forbudt at indrejse i et af de nordiske lande, kun i undtagelsestilfælde får bevilget indrejsetilladelse til andre nordiske lande.

De sagkyndiges afsluttende rapport vil ifølge modtagne oplysninger i løbet af kort tid blive afleveret til regeringerne. Efter som komiteens betænkning om den fuldstændige pasfrihed blev afgivet for snart 3 år siden, ønsker komiteen stærkt at understrege det ønskelige i, *at forslag vedrørende dette spørgsmål kan blive forelagt de respektive parlamenter i så god tid, at ordningen vedrørende den fuldstændige pasfrihed kan gennemføres fra sommeren 1957.*

Fritagelse for pligten til at afgive bopælsanmeldelse.

Komiteen finder det i denne sammenhæng belejligt på ny at berøre spørgsmålet om nordiske statsborgeres pligt til at afgive bopælsanmeldelse under ophold i andet nordisk land. Komiteen anførte i sin betænkning nr. 1, at den var kommet til den enstemmige opfattelse, at anmeldelsespligten for statsborgere i andet nordisk land burde falde bort ved vederlagsfri ophold i private hjem. Dette forslag er ikke gennemført bortset fra, at der i Danmark nu ikke skal foretages anmeldelse til politiet, når finske, islandske, norske og svenske statsborgere tager ophold uden vederlag i private hjem, og det samlede ophold i Danmark ikke udstrækkes over en måned. For Sveriges vedkommende er det fastsat i utlanningskundgørelsen, at logigivere ikke har pligt til at afkræve udlændinge bopælsanmeldelse, når logi stilles til rådighed uden vederlag, og det med sikkerhed kan påberegnes, at opholdet ikke bliver på over 3 dage.

Erfaringerne på dette område har efter komiteens opfattelse bekræftet, at den endnu eksisterende anmeldelsespligt forvolder betydeligt besvær og giver anledning til irritation. Hertil kommer, at et meget stort antal rejsende og private logigivere ikke har kendskab til den pligt, som påhviler dem, og uforvarende gør sig skyldig i lovovertrædelse.

Det har imidlertid nu vist sig både muligt og nødvendigt på dette område at gå videre, end komiteen oprindeligt har tænkt sig og lade bopælsanmeldelserne falde bort ikke blot for vederlagsfrit logi i private hjem, men også når den rejsende betaler for sit logi, herunder ved ophold på hotel eller pensionat.

Gennemførelsen af den fuldstændige pasfrihed synes nemlig at have en effektivisering af den såkaldte indre fremmedkontrol til forudsætning. En sådan effektivisering kræver imidlertid, at myndighedernes tilsyn koncentrereres til de ikke-nordboer, som opholder sig inden for det nordiske område, derved at myndighederne fritages for den enorme arbejdsbyrde, som et samtidigt gennemsyn af nordboers bopælsanmeldelser forårsager. Denne opfattelse deles, efter de for komiteen foreliggende oplysninger, af de sagkyndige, som har behandlet spørgsmålet om den fuldstændige pasfrihed.

Komiteen henstiller derfor til regeringerne, *at nordboers pligt til at afgive bopælsanmeldelse ved ophold i andet nordisk land falder fuldstændig bort.*

Udvidelse af det fælles arbejdsmarked.

De i de senere år gennemførte rejselettelser har, som tidligere fremhævet, muliggjort et væsentlig forøget rejsesamkvem mellem de nordiske lande. Det er komiteens opfattelse, at denne forøgede frihed for folkene i de pågældende lande har givet impulser og virket stimulerende på forskellige af samfundslivets områder og derfor bidraget til at nærme de nordiske folk til hverandre.

Komiteen vil imidlertid minde om, at det fælles arbejdsmarked ikke er helt generelt, eftersom det kun omfatter lønmodtagere, men ikke selvstændige erhvervsudøvere. Endvidere er der visse undtagelser bl. a. for så vidt angår beskæftigelse af udlændinge i virksomheder, hvortil koncession kræves, og for erhverv til hvis udøvelse autorisation kræves.

Komiteen finder det ønskeligt, *at det fælles og åbne arbejdsmarkeds princip successivt udvides til at omfatte samtlige erhvervsudøvere.* Hele dette kompleks af spørgsmål har imidlertid været genstand for stadig

opmærksomhed fra Nordisk Råds side lige siden rådets oprettelse i 1953 og har givet antal til flere rekommandationer til regeringerne. Komiteen finder det derfor overflødigt at fremsætte konkrete forslag herom.

Adgang til at passere grænserne uden for pas- og toldkontrolsteder.

Komiteen har under sit arbejde tilstræbt — i det omfang de faktiske forhold tillader det — at gøre de indre nordiske grænser usynlige for borgerne. Dette mål er i vid udstrækning blevet til virkelighed såvel ved den nordiske pasfrihed og det fælles arbejdsmarked som ved de told- og valutamæssige lettelser, der er gennemført på komiteens initiativ.

Komiteen mener imidlertid ikke, at den kan afslutte sin opgave uden at tage de almindelige principper for grænsepassage op til undersøgelse.

Efter indførelsen af pasfriheden må de rejsende stadig kun gå over grænsen ved pas- og toldkontrolsted. Fra denne regel gælder på visse betingelser undtagelser for den egentlige grænsebefolkning og for turister i bestemte fjeldområder ved den norsk-svenske grænse. Komiteen har under sit fortsatte arbejde med grænseoplysningerne undersøgt, om der stadig er nogen grund til at opretholde denne indskrænkning i retten til at passere grænserne mellem de nordiske lande.

Hvad for det første paskontrollen angår, skal man minde om, at en sådan kontrol ikke længer finder sted ved de internordiske grænser for så vidt angår nordiske statsborgere. Efter gennemførelsen af komiteens forslag om et fælles nordisk pasområde vil paskontrollen ved de internordiske grænser også falde bort for ikke-nordboer, idet indrejsekontrollen for deres vedkommende vil finde sted ved det nordiske områdes ydergrænser, medens den såkaldte fremmedkontrol vil komme til at bygge på bopælsanmeldelser. Dermed bortfalder efter komiteens mening hovedforudsætningen for, at grænsepassage *ud fra et paskontrolsynspunkt* kun må finde sted ved et paskontrolsted¹⁾.

Komiteen har ikke ud fra et paskontrolsynspunkt fundet nogen indvending af betydning imod, at alle rejsende, *når den fuldstændige pasfrihed er gennemført*, får adgang til at passere grænserne, hvor de selv ønsker. Det kan ganske vist indvendes, at myndighederne også efter gennemførelsen af den fuldstændige pasfrihed principielt må bevare retten til at foretage stikprøvevis kontrol med de rejsende, hvis dette findes påkrævet. Komiteen har ikke til hensigt at foreslå nogen indskrænkning i denne principielle ret; selv om det kan forventes, at kontrol ikke bliver den normale ordning, kan man tænke sig situationer, hvor myndighederne har brug for at foretage en stikprøvekontrol. Kontrollen synes imidlertid med fordel at kunne udøves af mobile patruljer og kan derfor ikke begrunde opretholdelsen af den nuværende indskrænkning i retten til at passere grænserne. En generel ret for de rejsende til at overskride grænserne, hvor de selv finder det belejligt, kan meget vel forenes med undtagelsesbestemmelser for visse militære sikkerhedsområder.

Hvad toldkontrollen angår foretages den nu kun stikprøvevis og i så fald hovedsagelig i indrejselandet. I overensstemmelse med komiteens forslag, er der gennemført mere liberale regler vedrørende rejsendes adgang til told- og licensfrit at medføre varer. I kapitel II i nærværende betænkning foreslår komiteen yderligere lettelser på dette område. De toldmæssige lettelser, som er indført, og som regeringerne og parlamenterne forhåbentlig vil finde det muligt at udvide, burde efter komiteens opfattelse kunne føre til, at den faste toldkontrol ved de indre nordiske grænser som hovedregel bortfalder for rejsetrafikkens vedkommende. I praksis ville dette betyde, at en vis toldkontrol stadig blev udøvet, men at rejsende, som var helt sikre på, at de ikke medbragte toldpligtige og/eller indførselsforbudte varer, kunne passere grænsen *uden at standse op*. Retten til at foretage stikprøveundersøgelser skulle dog bibeholdes. Denne kontrol kunne efter komiteens opfattelse fremtidig passende varetages af mobile patruljer. I kapitel II er der gjort

¹⁾ Antallet af paskontrolsteder er for tiden 5 ved den finsk-svenske, 37 ved den norsk-svenske og 3 ved den finsk-norske landgrænse.

nærmere rede for komiteens synspunkter i dette spørgsmål, men man finder det rettest allerede her at gøre opmærksom på, at de nordiske toldstyrelser, efter hvad komiteen har fået oplyst, allerede foreløbigt har drøftet spørgsmålet om toldkontrollen med rejsende ved de internordiske landgrænser ud fra de her angivne forudsætninger. Hvis den resterende toldkontrol fremtidig bliver organiseret på denne måde, bortfalder også *ud fra toldmæssige synspunkter* årsagerne til de nuværende begrænsninger i de rejsendes adgang til at passere grænserne.

For så vidt angår den kontrol, der føres med de rejsende, mangler endnu behandling af valutakontrollen, som nu også kun udøves stikprøvevis. Komiteen er klar over, at problemerne på dette felt er mere komplicerede. Som komiteen giver en nærmere redegørelse for i kapitel V, vil der ved de indre nordiske grænser kun rent undtagelsesvis kunne blive tale om at udøve en eksklusiv valutakontrol under nogen form, når paskontrollen er ophævet og toldkontrollen er omorganiseret på den ovenfor skitserede måde. I kapitel V foreslår komiteen derfor, at den endnu bestående stikprøvemæssige valutakontrol ved de indre nordiske grænser foretages i forbindelse med toldkontrollen ved hjælp af mobile patruljer. Komiteen kan derfor ikke se det berettigede i udelukkende af hensyn til det endnu eksisterende behov for en valutakontrol at opretholde de hidtidige indskrænkninger i adgangen til grænsepassage.

Komiteen har under hele sin virksomhed været vejledet af det synspunkt, at der for rejsetrafikken mellem de nordiske lande må være så få hindringer som muligt. Den udvidede adgang til grænsepassage, som komiteen nu anbefaler, kan siges at indebære lettelse i rejsetrafikken, som tidligere ansås for nærmest utænkelige. Det er imidlertid komiteens opfattelse, at en sådan friere ordning blot er en logisk udvikling af allerede gennemførte og ventede lettelse i rejsetrafikken. Den foreslåede ordning er derfor i virkeligheden ikke så revolutionerende som den måske straks kan synes. Komiteen er derfor for sit vedkommende nået til den opfattelse, at der ikke kan rejses nogen alvorlige indsigelser imod på den nu

foreslåede måde at „afskaffe“ de internordiske landgrænser for den egentlige rejsetrafik.

Den ordning, komiteen har foreslået, forudsætter overenskomster mellem de pågældende lande. De nødvendige ændringer i love og bestemmelser kunne sikkert hensigtsmæssigt udarbejdes i forbindelse hermed.

Komiteen foreslår derfor,

at de gældende bestemmelser om fask, told- og valutakontrol må blive ændret således, at rejsende, som kun medfører toldfri og indførselstilladte varer og tilladte rejsevalutabeløb, får adgang til at passere de internordiske landgrænser, hvor de selv finder det belejligt, dog med de undtagelser, som er begrundet i tilstedeværelsen af militære sikkerhedsområder.

Afskaffelse af grænsepassersedler.

Hvis rejsende mellem de nordiske lande får adgang til at passere landgrænserne andre steder end ved de bevogtede grænseovergangssteder, bortfalder den for grænsebefolkningen i visse distrikter for tiden gældende ordning med specielle grænsepassersedler automatisk. Da der forud for den af komiteen i foregående afsnit anbefalede ordning må træffes visse praktiske forholdsregler, hvortil der må påregnes at medgå en vis tid, bør spørgsmålet om grænsepassersedlerne efter komiteens opfattelse tages op til behandling og føre til snarlige foranstaltninger.

I en duplikeret betænkning¹⁾ om yderligere rejselettelser for grænsebefolkningen foreslog komiteen, at gyldighedstiden for de i grænsetrafikken mellem Finland og Sverige anvendte grænsepassersedler (rajapassi) skulle forlænges til 5 år, at grænsepassersedlerne skulle gælde som grænsepassagedokument overalt ved den pågældende grænse og ikke kun ved et bestemt overgangssted, at befolkningen i visse kommuner, der ikke er egentlige grænsekommuner, skulle kunne få udstedt grænsepassersedler, samt at kravet om visering skulle bortfalde.

¹⁾ Dateret København den 22. maj 1954.

Efter at betænkningen havde været genstand for en foreløbig behandling i Sverige, blev det overdraget lensstyrelsen i Norrbottens len at optage forhandlinger med den pågældende lensstyrelse i Finland om den nærmere udformning af nye bestemmelser for grænsetrafikken mellem Finland og Sverige. Lensstyrelserne har senere afgivet et forslag vedrørende udformningen af et grænselegitimationsdokument (benævnt grænsekort). For så vidt angår spørgsmålene om hvilke personer, der bør være berettigede til at få udstedt grænsekort, samt disse korts gyldighedstid og gyldighedsområde, giver lensstyrelserne tilslutning til komiteens forslag, *medens kravet om visering af grænsehortene foreslås opretholdt*. Lensstyrelsernes forslag er endnu ikke behandlet af regeringerne.

Vedrørende kravet om visering af grænsekortene udtalte komiteen i sin ovennævnte betænkning bl. a. følgende:

„Formålet med visering har været at forhindre indrejse af uønskede elementer. Grundlaget for opretholdelsen af viseringskravet er dog delvis faldet bort. Dette kræver især efter indførelsen af den nordiske pasfrihed, da den, hvem visum er blevet nægtet, alligevel har kunnet indrejse, blot dette skete over et af de fire paskontrolsteder. Størstedelen af det lille fåtal, hvem grænsevisum nægtes, består af smuglere, og det må anses for usandsynligt, at man ved nægtelse af visum skulle kunne forhindre deres indrejse i landet. Det overvejende flertal af indehavere af grænsekort består af loyale grænseboer, som har lovligt ærinde på den anden side af grænsen, og der synes derfor ikke at være nogen anledning til at bibeholde visumtvang, især ikke efter at værdien af viseringen er blevet mere eller mindre illusorisk.“

Komiteen har stadig denne opfattelse og henstiller derfor til regeringerne i Finland og Sverige *som en første forholdsregel* at lade kravet om visering bortfalde. Da de nordiske lande forventes inden for en relativ nær fremtid at komme til at udgøre eet pasområde med ensartede bestemmelser vedrørende udlændinges ind- og udrejse m. m., finder komiteen det urimeligt *inden* for dette område at bibeholde en viseringspligt for en mindre kategori rejsende af

nordisk nationalitet. Hvis grænsekort overhovedet fortsat skal benyttes, synes det elementære tillidsforhold, som forudsættes at bestå mellem nordiske myndigheder, allerede i sig selv at begrunde, at et grænselegitimationsdokument, der er udfærdiget af en myndighed i et nordisk land, anerkendes af myndighederne i nabolandet uden forudgående visering. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at visering ikke kræves for grænsetrafikken mellem Norge og Sverige. Ved den finsk-svenske landgrænse er der i øjeblikket 5 paskontrolsteder og 45 særlige overgangssteder for grænseboer.

En af de væsentligste begrundelser for grænsekortordningen har været, at adgangen til at passere grænsen uden for paskontrolstederne er forbundet med retten til at drive grænsehandel, der udelukkende tilkommer grænsebefolkninger», hvorfor de personer, som gør krav på grænseboretigheder, på en eller anden måde må kunne legitimere sig. Efter at komiteen afgav sin betænkning om dette spørgsmål, har de på komiteens initiativ gennemførte lettelser vedrørende adgangen til toldfrit og uden forevisning af ind- og udførselstilladelse imidlertid haft tid til at vise sine praktiske virkninger. Komiteen har ved en nærmere granskning af grænsekortspørgsmålet fundet, at de omhandlede toldlettelser har medført, at grænsebefolkningen ikke længer i samme grad nyder de særlige fordele, som tidligere udelukkende tilkom denne befolkningsgruppe. Under disse omstændigheder synes det efter komiteens opfattelse ikke nødvendigt at bibeholde grænsekortene under påberåbelse af grænsebefolkningens særlige fordele med hensyn til retten til at drive grænsehandel. Komiteen mener derfor, at man som det næste skridt helt bør ophæve legitimationspligten for denne fåtallige befolkningsgruppe. Selv om dette måtte finde sted, inden den af komiteen foreslåede generelle frie ordning for grænsepassage er gennemført, bør en ophævelse af grænsebefolkningens legitimationspligt kunne ske med fuldstændig bevarelse af dens traditionelle ret til grænsepassage andre steder end ved paskontrolsteder, en ret som længe har været et naturligt led i den nordiske samfærdsel. De handelsmæssige fordele, som grænseboerne fremtidig måtte få tillagt fremfor den øvrige

befolkning, må der fortsat åbnes dem mulighed for at udnytte. Disse særlige rettigheder vil i øvrigt være af en sådan karakter, at ikke-grænseboer næppe ville kunne have fordel af dem.

Når Norden er blevet et fælles pasområde med adgang for alle — såvel nordboer som ikke-nordboer — til frit at færdes mellem de nordiske lande, synes det urimeligt at bibeholde en ordning, hvorefter nordiske borgere, som har bopæl i grænseegnene, og som af naturlige grunde oprettholder livlige kontakter over grænserne,

stadig skulle være underkastet legitimationspligt.

Komiteens finske, norske og svenske grupper foreslår,

at regeringerne i Finland og Sverige — som en første forholdsregel — med henblik på yderligere at liberalisere grænsetrafikken lader kravet om visering af grænsekort bortfalde, samt at regeringerne i Finland, Norge og Sverige — som den næste forholdsregel — med samme formål helt afskaffer grænsekortene.

Kapitel II.

Lettelser i toldbehandlingen af rejsende i den internordiske trafik.

I sin betænkning nr. 2¹⁾ stillede komiteen forslag om lettelser i toldbehandlingen. Forslaget tilsigtede *dels* en liberalisering af de gældende bestemmelser om rejsendes pligt til at erlægge told og afgifter og at forevise ind- og udførselstilladelse for de i håndbagagen medbragte varer og *dels* at fritage de rejsende for regelmæssigt toldeftersyn.

Komiteen anså det også som sin opgave at undersøge mulighederne for med kort frist at gennemføre praktiske og mærkbare lettelser i den internordiske rejse trafik og mente, at det var muligt at tilvejebringe fællesnordiske regler for toldbehandlingen,

- 1) som giver de rejsende passende frihed til — udover sædvanligt rejsegods — at medbringe andre varer,
- 2) som i det ganske overvejende antal tilfælde gør en egentlig toldbehandling af den bagage, de rejsende medbringer, unødvendig,
- 3) som de rejsende uden besvær kan gøre sig bekendt med, og
- 4) som menigmand derfor kan og også vil finde det rimeligt at overholde.

Hvis man fik fælles toldbehandlingsregler af den art, ville toldkontrollen ved grænserne mellem de nordiske lande kunne indrettes således, at de rejsende som regel passerede kontrollen, uden at de selv eller deres bagage blev underkastet eftersyn; det skulle nemlig muliggøre, at eftersyn kun skete lejlighedsvis og i stærkt begrænset omfang.

Komiteen anførte endvidere, at det, eftersom de dengang gældende regler om toldbehandlingen af de rejsende udviste

en række forskelligheder, var en af de væsentligste forudsætninger for en forenkling og lempelse af toldkontrollen i videst mulig udstrækning at tilvejebringe i overensstemmelse mellem disse regler.

Det blev påpeget, at reglerne om at rejseudstyr kunne indføres told- og afgiftsfrit samt ind- og udføres uden særlig tilladelse (licens), i det store og hele stemte overens, medens der for så vidt angår de tilsvarende regler vedrørende rejseproviant gjorde sig noget større forskelle gældende. Komiteen fandt det dog ønskeligt, at reglerne for toldbehandling blev bragt i overensstemmelse med hverandre.

Komiteen fremhævede, at samtlige nordiske lande i deres toldlovgivning og dertil knyttede administrative forskrifter som helhed taget havde sat overordentlig snævre grænser for, hvad en rejsende kunne indføre told- og afgiftsfrit. Det blev endvidere påpeget, at varernes undersøgelse og opvejning samt udregning og betaling af told og afgifter både for den rejsende og for toldopsynet medførte et tidtab og en arbejdsindsats og i det hele et sådant besvær, at det ofte ikke stod i et rimeligt forhold til de småbeløb, det drejede sig om.

I årene efter anden verdenskrigs ophør havde det uden tvivl i højere grad været *ind- og udførselsrestriktioner* end told og andre afgifter, der hindrede de rejsende i at medtage varer til udlandet og med hjem derfra i den udstrækning, som de ønskede. Under hensyn til den fremadskridende udjævning af forsyningsforholdene i de forskellige nordiske lande var komiteen kommet til den opfattelse, at man også på de områder, hvor restriktionerne var gældende,

¹⁾ Dateret Helsingfors den 26. april 1952.

måtte kunne gennemføre væsentlige lettelser for de rejsende.

Den påtænkte adgang for de rejsende til i et vist omfang frit at medtage andet end rejseudstyr og rejseproviant skulle på den ene side imødekomme de rejsendes rimelige ønsker om uhindret at kunne medtage *varer fra udlandet til privat brug*, men skulle på den anden side ikke kunne tjene til at legalisere forhold, som i realiteten er smugleri eller overtrædelse af ind- og udførselsreguleringen.

Komiteen foreslog på grundlag af ovennævnte overvejelser, at der indtil videre skulle fastsættes en *værdigrænse på 350 danske og norske kroner, svarende til 275 svenske kroner og 10.000 finske mark*, for de varer, som -- udover rejseudstyr og rejseproviant — frit kunne medtages af rejsende, når de medbragte dem som handbagage, og varerne var bestemt til privat brug. Den foreslåede værdigrænse lå ikke højere, end at det efter komiteens skøn skulle være muligt for alle de nordiske lande umiddelbart at antage den som minimumsgrænse *både for den told- og afgiftsfri indførsel, og for ind- og udførsel uden særlige formaliteter* (licens, anmeldelse e. l.).

Hvis værdigrænsen blev fastsat til 350 kr. ville det kun være nødvendigt at fastsætte *specielle begrænsninger* for ganske enkelte varer, f. eks. rationerede varer. I hovedsagen af beskatningsmæssige grunde burde der indtil videre også fastsættes bestemte maksimumskvanta for, hvad en rejsende kan medbringe af spiritus, vin og tobaksvarer. Komiteen foreslog, at den højeste frie mængde af *spiritus og vin* sattes til 2 liter, heraf dog højst 1 liter spiritus, for *tobaksvarer* til 200 stk. cigaretter eller 250 g tobaksvarer i anden form samt for *cigaret-papir* til 200 blade.

Forslaget til nye regler for toldbehandlingen af rejsende tog umiddelbart kun sigte på den internordiske rejsetrafik. Da man imidlertid med det stillede forslag om lempelser i toldbehandlingen havde tilstræbt at skabe forudsætningerne for en indskrænkning af toldkontrollen ved grænserne mellem de nordiske lande til et minimum, fulgte det heraf, at toldbehandlingen af og toldkontrollen med trafikken mellem Norden og landene udenfor til en vis grad blev forlagt til ydergrænserne, og at den derfor i en vis

forstand blev et fællesanliggende for de nordiske lande. Hvad angår de foreslåede regler for toldbehandlingen af rejsende i den internordiske trafik, mente komiteen, at de i og for sig ikke var videregående, end at man turde forvente, at alle de nordiske lande ville se sig i stand til at bringe dem i anvendelse på alle rejsende, uanset hvorfra de kom, eller hvorhen de rejste.

Ved den af komiteen foreslåede koordination af de nordiske landes regler for toldbehandlingen af rejsende havde man i første række tilsigtet at overflødiggøre, at de rejsende ved passage af grænserne mellem de nordiske lande underkastedes kontrol på begge sider af grænsen. Med fællesbestemmelser af den omhandlede art anså komiteen vejen banet for en forenkling af toldkontrollen, hvorved man af skaffede kontrollen på den ene side af grænsen. Den endelige afgørelse af, om den toldkontrol, der fortsat kom til at bestå, skulle henlægges til udrejse- eller indrejsestedet, burde overlades til indbyrdes aftale mellem de pågældende myndigheder. Ved drøftelserne i komiteen var man dog kommet til, at praktiske hensyn talte for, at kontrollen sædvanligvis lægges ved indrejsen. Man ville derved opnå, at kontrollen fandt sted i det land, hvor eventuel told og afgift af medbragte varer skulle erlægges. Hvis kontrollen blev henlagt til indrejselandet, burde den eventuelt nødvendige udførselskontrol kunne varetages ved,

- a) at toldmyndighederne i indrejselandet rapporterede konstaterede overtrædelser af udrejselandets udførselsbestemmelser til det sidstnævnte lands toldmyndigheder,
- b) at udrejselandets toldpersonale fik lejlighed til at deltage i indrejsekontrollen, eller
- c) indrejselandets toldmyndigheder udrustes med formel beføjelse til at påse overholdelsen af udrejselandets udførselsbestemmelser og til at foranledige eventuelle overtrædelser straffet.

Komiteen gik ud fra, at den toldkontrol, der bevares, udøvedes på mere lemfældig måde end hidtil. Det burde efter komiteens opfattelse være det normale, at de rejsende ikke havde nogen pligt til uopfordret at lade deres medbragte bagage efterse, når den

ikke indeholdt andet end, hvad der efter de foreslåede regler for toldbehandlingen kunne passere frit, og at eftersyn af håndbagage kun skete ganske lejlighedsvis og i det mindst mulige omfang.

De af komiteen foreslåede regler om rejseudstyr og rejseproviant er i det store og hele gennemført.

Efter at mere liberale bestemmelser om adgang for rejsende til ved ind- og udrejse at medtage varer er trådt i kraft, finder toldkontrollen af de rejsendes håndbagage i alle de nordiske lande kun sted stikprøvevis og i meget begrænset omfang.

Efter komiteens opfattelse er det hævet over enhver tvivl, at de mere liberale regler, som er indført med hensyn til de rejsendes adgang til at medtage rejseudstyr, rejseproviant og andre varer samt med hensyn til toldkontrol af de rejsendes håndbagage, i høj grad har lettet og fremmet rejsetrafikken mellem de nordiske lande.

Den told- og licensfrie værdigrænse.

Komiteen påpegede i sin tid vedrørende den told- og licensfrie værdigrænse, at hensigten med de foreslåede fællesregler bl. a. var at få fastslået visse *mindstbegunstigelser* for de rejsende. Komiteen foreslog som tidligere nævnt, at en værdigrænse på 350 danske og norske kroner, svarende til 275 svenske kroner og 10 000 finske mark *indtil videre* skulle fastsættes for de varer, som frit kunne medtages af rejsende. Dette forslag er gennemført i alle landene. Ifølge oplysninger har erfaringerne heraf været overvejende gode. Komiteen er af den opfattelse, *at en forhøjelse af den told- og licensfrie værdigrænse bør finde sted, så snart valutastillingen i visse af landene tillader en forhøjelse af den nuværende tildeling af rejsevaluta*. Dette kan begrundes med bl. a. de forbedrede vareforsyningsforhold i de nordiske lande, den stadige forringelse af pengeværdien, de friere rejseforhold og de lettelser, som i flere af landene er gennemført med hensyn til indkøb af rejsevaluta.

Toldfri indførsel af vin, spiritus og tobaksvarer.

Vedrørende toldfri indførsel af vin, spiritus og tobaksvarer foreslog komiteen, som

ovenfor nævnt, indførelse af ensartede regler, der skulle gå ud på, at rejsende måtte medføre 2 liter vin og spiritus, heraf højst 1 liter spiritus, 200 stk. cigaretter eller 250 g tobaksvarer i anden form samt 200 blade cigaret-papir.

Visse lettelser i denne henseende er gennemført, men ikke i det omfang komiteen i sin tid foreslog. Man kan slet ikke tale om ensartede bestemmelser for samtlige nordiske lande; tværtimod er bestemmelserne, som det fremgår af den følgende oversigt, i høj grad forskellige fra land til land.

Denmark:

Rejsende — herunder ikke transportpersonale — kan i håndbagagen told- og afgiftsfrit medføre:

- 1) Rejsende med bopæl i *Danmark, Finland, Norge og Sverige, som indrejser fra et af de tre sidstnævnte lande:*
40 cigaretter eller et tilsvarende kvantum andre tobaksvarer.
(Ingen spiritus eller vin).
- 2) For rejsende, hvis ophold i andre lande *ikke har strakt sig over mindst 3 døgn*, gælder samme regler som under ovenstående punkt 1.
- 3) Rejsende, hvis ophold i udlandet *har strakt sig over mindst 3 døgn, samt rejsende, som ikke har bopæl i Danmark, Finland, Norge og Sverige, og som indrejser fra de tre sidstnævnte lande uanset opholdets varighed:*
200 cigaretter eller 250 g tobaksvarer
1 anden form, og 200 blade cigaret-papir.
2 liter spiritus og vin (heraf højst 1 liter spiritus).
- 4) Rejsende *med bopæl uden for Europa:*
400 cigaretter eller 500 g tobaksvarer
1 anden form.
2 liter spiritus eller vin.

Finland:

a) *Alkoholholdige drikkevarer:* rejsende, som er fyldt 21 år må som håndbagage, hvorved forstås al bagage, som ankommer samtidig med den rejsende, og som kan toldbehandles under eet, indføre højst 1 liter spiritus, 2 liter vin og 2 liter øl.

b) *Tobaksvarer*: højst 100 cigaretter eller 30 cigarillos eller 25 cigarer eller 100 g pibetobak og 200 blade cigaretpapir.

Norge:

- 1) Rejsende hjemmehørende i *Norge*:
1 flaske indeholdende højst 1 liter spiritus eller vin.
40 cigaretter eller 50 g andre tobaksvarer.
- 2) Rejsende hjemmehørende i *Danmark, Finland eller Sverige*:
1 flaske indeholdende højst 1 liter spiritus eller vin,
200 cigaretter eller 250 g andre tobaksvarer samt
200 blade cigaretpapir.
- 3) Rejsende hjemmehørende i *andet europæisk land*:
2 flasker hver indeholdende højst 1 liter spiritus eller vin, dog højst 1 flaske spiritus,
200 cigaretter eller 250 g andre tobaksvarer samt
200 blade cigaretpapir.
- 4) Rejsende hjemmehørende *uden for Europa*:
2 flasker hver indeholdende højst 1 liter spiritus eller vin, dog højst 1 flaske spiritus,
400 cigaretter eller 500 g andre tobaksvarer samt
200 blade cigaretpapir.

Sverige:

- a) *Alkoholholdige drikkevarer*:
- 1) Rejsende hjemmehørende i *andet land end Sverige, Danmark, Finland eller Norge*:
2 flasker hver indeholdende højst 1 liter spiritus eller vin samt 2 liter stærkt øl.
 - 2) Rejsende hjemmehørende i *Sverige Danmark, Finland eller Norge*:
 $\frac{1}{3}$ liter spiritus og 1 liter vin samt højst 2 liter stærkt øl; disse regler kan dog ikke finde anvendelse, hvis den rejsende må antages ikke at være fyldt 21 år.
- b) *Tobaksvarer og cigaretpapir*:
500 g tobaksvarer, for rejsende hjemme-

hørende i *Sverige, Danmark, Finland eller Norge* dog højst 50 g, samt 10 g cigaretpapir.

De ovenanførte bestemmelser er særdeles uensartede. Forskellighederne refererer sig bl. a. til, hvorvidt den rejsende har bopæl i indrejselandet, i andet nordisk land, i Europa eller uden for Europa, samt til længden af opholdet i udlandet. Komiteen finder det utilfredsstillende, at ensartede regler ikke har kunnet tilvejebringes, og vil særlig pege på de vanskeligheder, som kan opstå for toldvæsenet ved at skulle opdele de rejsende i forskellige kategorier, især når paskontrolten — som det forventes — i løbet af relativt kort tid henlægges til de nordiske ydergrænser.

Komiteen er klar over, at en væsentlig hindring for tilvejebringelsen af *ensartede* og *mere liberale* regler om toldfri indførsel af disse nydelsesmidler i alle de fire lande er det skattefri salg, som finder sted om bord på visse korte skibsruter. Der er efter komiteens opfattelse heller ingen anledning til at opmuntre til erhvervsvirksomhed, som er baseret på en udnyttelse af mulighederne for at unddrage sig beskatning. På den anden side finder komiteen det højst utilfredsstillende, at skattefrit salg af vin, spiritus og tobaksvarer på visse ruter skal forhindre eller vanskeliggøre indførelse af mere liberale regler inden for det nordiske område i øvrigt.

Komiteen mener derfor, at dens tidligere fremsatte forslag i princippet bør kunne gennemføres som en fælles nordisk standard, således at der dog skulle kunne gøres undtagelser for rejsende, der ankommer med fartøjer på korte ruter, når der om bord under rejsen sælges tobaksvarer, som ikke er beskattet i et nordisk land. På disse ruter er forholdene så forskelligartede, at komiteen mener at måtte afstå fra at stille konkrete forslag om, i hvilket omfang det skal tillades rejsende, der benytter sådanne ruter mellem de nordiske lande, at indføre tobaksvarer told- og afgiftsfrit. Komiteen kan i denne forbindelse ganske henholde sig til sin udtalelse i betænkningen om lettelse i toldbehandlingen af rejsende, side 16-17.

Under forudsætning af, at den rejsende kan dokumentere, at medbragte tobaks-

varer og cigaretpapir er beskattet i indkøbslandet, skal en sådan undtagelse dog ikke gøres. Komiteen finder heller ikke nogen grund til, at der gøres undtagelse for vin og spiritus, så længe skattefrit salg af disse varer til *ilandbringelse* bliver forhindret ved de mellem de pågældende, toldmyndigheder og de selskaber, som besejler de korte ruter, indgåede frivillige overenskomster. Hvis disse overenskomster af en eller anden grund skulle blive ophævet eller ikke overholdes, er komiteen klar over, at det også for vin og spiritus kan blive nødvendigt at gøre undtagelser.

Endelig vil komiteen tilføje, at det på længere sigt må anses for naturligt, at al trafik mellem de nordiske lande ganske bliver sidestillet med indenlandsk trafik. Hvis dette sker, vil $\bullet \rightarrow$ ved en nogenlunde ensartet beskatning af de omhandlede nydelsesmidler $\rightarrow \bullet$ alle grunde til at bibeholde kvantitative begrænsninger falde bort.

Komiteen henstiller derfor,

at der for rejsende mellem de nordiske lande må blive givet følgende minimumsbestemmelser om told- og afgiftsfri indførsel af:

A. Spiritus, vin og stærkt øl:

2 liter spiritus eller vin, heraf højst 1 liter spiritus, og
5 liter stærkt øl.

B. Tobaksvarer og cigaretpapir:

200 cigaretter eller 250 g tobaksvarer i anden form og
200 blade cigaretpapir.

Fra denne generelle regel skal dog kunne gøres undtagelse for rejsende, som ankommer med korte skibsruter, når der under rejsen er etableret salg af ubeskattede tobaksvarer om bord, således at regeringerne kan træffe aftale om rimeligt tilpassede regler.

Den omhandlede undtagelse skal dog ikke gælde, når den rejsende kan dokumentere, at de medførte tobaksvarer er beskattet i indkøbslandet.

Toldkontrol med indskrevet rejsegods.

I betænkning om lettelser i toldbehandlingen af rejsende behandlede komiteen hovedsagelig spørgsmålet om håndbagage,

d. v. s. den ved ind- og udrejsen personligt medførte bagage. Komiteen mener imidlertid, at det også vil være muligt at skabe visse lettelser for indskrevet rejsegods. Dette spørgsmål blev taget op på Nordisk Råds fjerde session i København, og rådet vedtog følgende rekommandation (nr. 6/1956):

„Nordisk Råd anbefaler:

2. de nordiske regeringer at fritage visse kategorier af indskrevet rejsegods for toldeftersyn samt at undersøge, hvilke lettelser og forenklinger der i øvrigt kan gennemføres i den internordiske samfærdsel. Disse undersøgelser vil efter rådets opfattelse mest hensigtsmæssigt kunne foretages af den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel m. m.“

Indskrevet rejsegods skal efter de gældende bestemmelser toldbehandles såvel i afrejse- som i ankomstlande (sædvanligvis indskrivningen henholdsvis udleveringen). Der vil derfor opstå særlige vanskeligheder for en rejsende, som skal rejse fra eller til et sted, hvor der ikke er stationeret toldopsyn. Til trods for at udførselskontrollen i alle de nordiske lande nu er yderst summarisk — og kan forventes at ophøre i løbet af forholdsvis kort tid — finder man det formålstjenligt, at der indføres ensartede bestemmelser, hvorefter toldvæsenets kontrol med indskrevet rejsegods kan finde sted *enten* ved indskrivningen *eller* ved afhentningen, således som det i hvert enkelt tilfælde viser sig mest praktisk for den rejsende.

Man kan i denne forbindelse oplyse, at det danske toldvæsen i flere år har påtaget sig at udøve toldkontrol med indskrevet rejsegods i visse dansk-norske trafikforbindelser på det norske toldvæsens vegne. Dette betyder, at sådant rejsegods udleveres ved ankomststationen i Norge uden atter at blive underkastet toldkontrol. Denne fremgangsmåde har ganske afgjort medført betydelige lettelser for rejsende fra Danmark til mindre norske jernbanestationer, f. eks. i vintersportssæsonen. Komiteen mener for sit vedkommende, at en sådan ordning mere generelt skulle kunne finde anvendelse inden for det nordiske område.

Endvidere ville det utvivlsomt medføre

væsentlige lettelse for de rejsende, hvis beføjelsen til at foretage toldkontrol med *indskrevet rejsegods* i større omfang kunne delegeres til jernbanepersonalet. Det er komiteen bekendt, at spørgsmålet om i et vist omfang at overlade toldvæsenets kontrol med indkommet gods til jernbanerne er genstand for overvejelser inden for den svenske generaltullstyrelse. Komiteen ønsker for sit vedkommende at understrege det ønskelige i, *at der i samtlige nordiske lande foretages en undersøgelse af mulighederne for, hvor det skønnes hensigtsmæssigt, at delegere myndigheden til at udøve toldkontrol samt til at foretage toldklarering af indskrevet rejsegods til jernbanepersonalet.*

Bortfald af toldkontrol med og toldbehandling af brugte cykler, ski og barnevogne m. m.

Komiteen mener også, at uemballeret rejsegods af utvivlsom toldfri beskaffenhed, f. eks. brugte cykler (uden hjælpemotor), ski og barnevogne, kan fritages for toldkontrol og toldklarering såvel ved ind- som ved udrejse. Komiteen foreslår derfor regeringerne,

at brugte cykler, ski, barnevogne og lignende, der forsendes mellem de nordiske lande som indskrevet rejsegods, fritages for enhver form for toldkontrol og toldbehandling.

Toldklarering af lystfartøjer.

Komiteen har foretaget en undersøgelse af de for tiden i de nordiske lande gældende bestemmelser om toldbehandling af lystfartøjer, som ankommer fra andet nordisk land, og som ikke medfører betalende passagerer. Man har derved konstateret, at såvel i Finland som i Norge og Sverige skal et lystfartøj ved ankomst fra udlandet anløbe et toldsted eller en kystpost for at få foretaget kontrol af medbragte varer og proviant, medens et lystfartøj i Danmark blot skal melde sig til toldvæsenet, men i øvrigt er fritaget for almindelig klarering.

Det er komiteen bekendt, at toldsamarbejdsrådet i Bruxelles i 1954 har anbefalet medlemslandene med henblik på forebyggelse af smugleri at indføre visse bestemmelser vedrørende bl. a. fartøjers adgang til at provian-

tere med spiritus og tobaksvarer. Denne rekommandation er blevet behandlet ved flere nordiske toldmøder. Der er senere fremsat forslag om, at proviantering med ubeskattede varer skulle være betinget af, at fartøjets nettodrægtighed ikke var mindre end 30 tons. Under forudsætning af at et sådant forslag gennemføres, finder komiteen det berettiget, at de i de nordiske lande hjemmehørende lystfartøjer på under 30 tons netto, som anløber en nordisk havn, og som ankommer dertil fra en anden nordisk havn, fritages for enhver form for toldklarering.

Komiteen foreslår derfor, *at såfremt provianter ing med ubeskattede varer fremtidig ikke vil blive tilladt for lystfartøjer med en nettodrægtighed få under 30 tons, skal sådanne fartøjer, som er hjemmehørende i et nordisk land, og som anløber en nordisk havn og ankommer dertil fra en anden nordisk havn, være fritaget for enhver form for toldklarering.*

Forsendelse pr. post af gavepakker til udlandet.

Den almindelige regel er, at der ved afsendelse af sådanne pakker til postvæsenet skal afleveres *dels* et internationalt adressekort og *dels* en tolddeklaration. Tolddeklarationen danner grundlag for udførselskontrollen i afsenderlandet, men i Danmark skal der desuden afgives en udførselsattest.

Komiteen mener ikke, at fritagelse for aflevering af denne særlige anmeldelse ved forsendelse af de omhandlede gavepakker fra Danmark skulle indebære nogen alvorlig ulempe og foreslår derfor regeringen i Danmark, *at kravet om aflevering af en udførselsattest ved forsendelse af gavepakker til udlandet bortfalder.*

Fælles toldstationer.

Komiteen påpegede i betænkning om lettelse i toldbehandlingen af rejsende, at det på visse overgangssteder — især ved de fælles landgrænser — kunne vise sig formålstjenligt at oprette fælles toldstationer. Det anførtes endvidere, at dette passende kunne ske ved, at der mellem de nordiske lande blev truffet aftaler, hvorved der til-

sikredes det enkelte lands toldmyndigheder adgang til i nærmere bestemt omfang at udøve deres beføjelser på de andre landes territorier. I den omhandlede betænkning blev der endvidere kort gjort rede for, hvorledes visse centraleuropæiske lande har forenklet grænsekontrollen bl. a. ved oprettelse af fælles toldstationer.

I denne forbindelse skal man henlede opmærksomheden på, at dette spørgsmål på ny er blevet gjort aktuelt ved et af to norske medlemmer af Nordisk Råd, stortingsmændene Herda og Leirfall, på rådets fjerde session i København fremsat forslag. Efter behandlingen af forslaget vedtog rådet en rekommandation (nr. 6/1956) af følgende ordlyd:

„Nordisk Råd anbefaler:

1. den norske og svenske regering at undersøge mulighederne for at foretage told- og paskontrol ved fælles stationer og/eller fælles personale. Det anbefales som et led i disse undersøgelser forsøgsvis at gennemføre ordningen ved en af de mindre trafikerede veje mellem de to lande.

Ved behandlingen af denne sag i rådets trafikudvalg blev det udtalt, at oprettelse af fælles toldstationer måtte forventes at medføre betydelige besparelser i de pågældende lande, såvel i udgifterne til opførelse og drift af toldstationsbygninger som i lønudgifter til personale. Hertil kommer, at det for de rejsende betyder en forenkling, idet de kun skal igennem told- og valutakontrol een gang i stedet for som nu to gange. Komiteen kan ganske tilslutte sig disse synspunkter.

En ordning med fælles toldstationer synes i høj grad ønskelig ved en del mindre grænseovergangssteder. Komiteen finder det endvidere formålstjenligt, at systemet prøves ved et eller flere overgangssteder med en ikke alt for ringe trafik. Spørgsmålet vil først og fremmest kunne få praktisk betydning, når der opstår behov for at oprette nye toldstationer, f. eks. ved den nye vej mellem Norge og Sverige, Enafors-Turifoss. Komiteen, som med tilfredshed har erfaret, at de norske og svenske toldmyndighe-

der indgående har studeret de praktiske problemer, som er forbundet med oprettelsen af fælles toldstationer, anbefaler regeringerne i Norge og Sverige *at tilendebringe disse undersøgelser og til dette formål snarest muligt forsøgsvis indrette fælles toldstationer ved den norsk-svenske landgrænse, dels ved nogle mindre overgangssteder og dels ved et eller flere overgangssteder med forholdsvis livlig trafik.*

Lahti-promemorierne.

I fem selvstændige promemorier¹⁾ fremsatte komiteen forskellige forslag om visse lettelser i toldbehandlingen m. m. I promemorierne er følgende spørgsmål behandlet:

1. Ind- og udførsel af våben inklusive ammunition til brug ved jagt og skyttekonkurrencer under midlertidige ophold i et andet nordisk land.

Forslaget indebar, at personer, som er hjemmehørende i Danmark, Finland, Norge og Sverige, kunne ind- og udføre i de respektive lande normalt anvendte og tilladte jagtgeværer og andre jagtvåben så vel som våben til brug ved konkurrencer i landet respektive uden for landet for et tidsrum af højst 3 måneder på betingelse dels af, at den af hjemlandets myndigheder udfærdigede våbenlicens forevist, og dels af, at deklaration vedrørende våbnet afgaves til toldopsynet på ud- og indrejsestederne.

2. Midlertidig ind- og udførsel af hunde m. m. mellem de nordiske lande.

Forslaget indebar, at hunde og katte, som indførtes midlertidigt af rejsende eller på tilsvarende måde indførtes midlertidigt i anledning af udstillinger, konkurrencer og lign. til et nordisk land fra et andet, tillodes indført mod forevisning på indførselsstedet af nærmere foreskrevet sundhedsattest, som udstedes af dyrlæge eller veterinærmyndighed på dyreejerens hjemsted.

3. Midlertidig toldfrihed for værktøj etc. ved indførsel til et nordisk land.

Forslaget indebar, at instrumenter, redskaber, værktøj, maskiner, apparater og

¹⁾ Dateret Lahti den 9. juni 1953.

andre lignende genstande skulle nyde toldfrihed, uanset om de var nye eller brugte, når en indrejsende udøver af videnskab, kunst eller håndværk eller arbejdere medførte den til brug ved sin næringsudøvelse, og når de skulle benyttes af ham under midlertidigt ophold i landet og derefter genudføres. Indførselen foreslages normalt at kunne ske uden iagttagelse af særlige formaliteter, såsom deponering af told m. m.

4. Ind- og udførsel af levende planter og plantedele fra et nordisk land til et andet.

Forslaget indebar, at man for så vidt angår rejsendes indførsel af levende planter og plantedele skulle ophæve dels de bestem-

melser, der gælder kontrol med planter i form af sundhedscertifikat og særlig undersøgelse ved de internordiske grænser, dels de bestemmelser, som gælder indførselstil-ladelse.

5. Ophævelse af stempelafgift af udenlandske handelsrejsende i de nordiske lande.

Forslaget, som kun vedrørte Finland og Norge, indebar, at man også der helt ophørte med at opkræve stempelafgift af udenlandske handelsrejsende.

I det følgende gives en redegørelse for, hvilke forholdsregler der er truffet eller er under overvejelse i anledning af de 5 promemorier i de pågældende lande.

P.M. nr.	Danmark	Finland	Norge	Sverige
1.	Forslaget vil blive behandlet under den igangværende udarbejdelse af en ny våbenlov.	Forslaget vil blive behandlet under den igangværende revision af lovgivningen vedrørende skydevåben.	De lokale toldmyndigheder er i henhold til de gældende bestemmelser berettiget til at tillade ind- og udførsel af jagt- og konkurrencevåben (3 geværer + 500 patroner). En ny våbenlov er under udarbejdelse.	Forslaget er gennemført for så vidt angår ind- og genudførsel. Spørgsmålet om ud- og genindførsel er for tiden under overvejelse.
2.	Indførsel af hunde og katte fra enkelte lande, herunder Island, Norge og Sverige, kan finde sted, såfremt hundene eller kattene ved ankomsten for ejerens regning underkastes sundhedseftersyn og befindes sunde samt ledsages af en afsenderens på tro og love afgivet erklæring om, at dyrene har opholdt sig de sidste 6 måneder i det pågældende land.	Der er ikke truffet forholdsregler i anledning af forslaget.	Der er ikke truffet forholdsregler i anledning af forslaget.	Forslaget er gennemført for så vidt angår indførsel af hunde fra Danmark og Norge.

Spørgsmålet om ind- og udførsel af bl. a. hunde og katte er for nylig blevet behandlet på et møde mellem repræsentanter for de nordiske veterinærmyndigheder. Der op-

nædes på mødet enighed om i samtlige nordiske lande at foreslå indførelse af regler, som i hovedsagen svarer til komiteens forslag på dette område.

P.M. nr.	Danmark	Finland	Norge	Sverige
3.	Forslaget er i hovedsagen gennemført.	Der er ikke truffet forholdsregler i anledning af forslaget.	Forslaget er i hovedsagen gennemført. Dog kræves stadig, at genstandene skal være brugte. Endvidere skal arbejdsgiveren i Norge afgive en skriftlig forsikring om, at han påtager sig garantien for told- og andre afgifter, og at genstandene vil blive genudført i løbet af et år over den toldstation, hvor indførelsen fandt sted.	I det forslag til en ny „tulltaxeförordning“, som er fremsat i år, er der foretaget en vis udvidelse af toldfriheden for de omhandlede varer. Bestemmelserne i „tulltaxeförordningen“ s § 5, f. om toldfri indførsel af værktøj svarer dog i alt væsentligt til komiteens forslag.
4.	Med Norge er indgået en overenskomst, som i det væsentlige svarer til komiteens forslag.	Komiteens forslag vil blive behandlet ved en forestående revision af de pågældende bestemmelser.	Jfr. under Danmark.	Den pågældende myndighed har for nylig erklæret sig rede til at indføre lettelser på dette område i hovedsagelig overensstemmelse med komiteens forslag, men kun under den forudsætning, at tilsvarende lettelser også vil komme til at gælde for rejsende fra Sverige til Danmark, Finland og Norge. Det svenske forslag i denne sag er tilstillet regeringerne i de nævnte lande.
5.	Vedrører ikke Danmark.	Der er ikke truffet forholdsregler i anledning af forslaget.	Stortinget har fået forelagt et forslag om afskaffelse af „handelspass“. Hvis forslaget vedtages, bortfalder stempelafgiften automatisk.	Vedrører ikke Sverige.

Komiteen har konstateret, at dens forslag kun i begrænset omfang har ført til konkrete forholdsregler. Da man imidlertid finder, at de restriktive bestemmelser, som i flere tilfælde gælder på de omhandlede områder, ganske åbenbart medfører besvær og unødige

forsinkelse for de rejsende, henstiller komiteen, *at de forslag, som komiteen har fremsat i form af de såkaldte Lahti-promemorier, snarest må blive gennemført i deres helhed i alle lande.*

Kapitel III.

Lettelser i toldbehandlingen m. v. af motorkøretøjer i den internordiske trafik.

Komiteens forslag i betænkning nr. 5¹ var sammenfattet i følgende punkter:

A. Nordiske motorkøretøjer.

1. Der bør gives *motorkøretøjer* ret til at ind- og udføres *toldfrit* mellem de nordiske lande til midlertidig brug i indtil 1 år i andet nordisk land end hjemlandet uden specielle kontrolforanstaltninger i form af udfærdigelse af toldpassersedler; den påkrævede toldkontrol kan ske på grundlag af registreringsbeviset eller lignende dokument, som kan tjene til identifikation af motorkøretøjet (f. eks. den svenske bil-skattekvittering). Kontrollen bør kun iværksættes stikprøvevis.
2. Den gældende ordning, hvorefter nationalt *kørekort* er fyldestgørende til føring af personmotorkøretøj i ikke-erhvervsmæssig trafik under midlertidigt ophold i andet nordisk land, udvides til at gælde alle arter motorkøretøjer under midlertidigt ophold.
3. En person, der er i besiddelse af *førerbevis*, som er udstedt i et nordisk land, bør ved bosættelse i andet nordisk land kunne få udstedt førerbevis i det sidstnævnte land mod forevisning af sit nationale kørekort uden at skulle aflægge køreprøve eller på anden måde behøve at præstere bevis for sin kørefærdighed.
4. Der bør optages forhandlinger med trafikforsikringsforeningerne med henblik på at opnå deres samtykke til, at kravet om, at registreringsbevis skal forevises ved

indrejse til andet nordisk land som dokumentation for gyldig ansvarsforsikring, stryges.

5. Alle nordiske motorkøretøjer fritages for vejskat under ophold i andet nordisk land i samme udstrækning, som der indrømmes midlertidig toldfrihed.

B. Ikke-nordiske motorkøretøjer.

1. Af kontrolleringen af carnets, triptyques eller lignende toldpapirer vedrørende ikke-nordiske motorkøretøjer henlægges udelukkende til det nordiske områdes ydergrænser, hvorved Norden kommer til at udgøre et fælles „carnetområde“. Den hidtidige kontrol ved Nordens indre grænser ophører.

For at dette kan ske, bør der træffes aftale mellem de nordiske landes toldmyndigheder og motorklubber om, at garantierklæringer, der afgives til toldvæsenet i indførselslandet, skal gælde som sikkerhed for toldens betaling i alle de nordiske lande.

Der bør endvidere træffes overenskomst mellem de nordiske lande om, at udenlandske motorkørende skal have ret til at få eventuelt betalt tolddepositumsbeløb udbetalt ved udrejse af andet nordisk land end indrej selandet.

2. Der træffes overenskomst om, at til midlertidig brug udleverede *grænsenummerflader* skal være anvendelige i hele Norden. Ved udleveringen af grænsenummerplader bør der opkræves en fast afgift, dersom afgift kræves.

¹) Dateret Stockholm den 9. januar 1953.

3. *Førerbevis*, der af et af de nordiske lande udfærdiges til midlertidig brug, skal have gyldighed i samtlige disse lande.
4. Der bør optages forhandlinger med de nordiske landes trafikforsikringsforeninger med henblik på at få disse til at afslutte deres overenskomster med ikke-nordiske landes trafikforsikringsforeninger således, at „A-kort“ og de internationale forsikringskort får gyldighed for hele det nordiske område. Der bør indføres et fælles nordisk „B-kort“, hvorom der også bør forhandles med trafikforsikringsforeningerne.
5. Alle slags motorkøretøjer fritages for vej-skat i samme udstrækning, som der indrømmes midlertidig toldfrihed, dog således at den danske gruppe i komiteen for Danmarks vedkommende forbeholder sig retten til at bibeholde vej-skat for ikke-nordiske motorkøretøjer i erhvervsmæssig trafik.

C. Andre forslag.

1. Specielle bestemmelser om ekstra told-ekspeditionsafgifter, der berører den ikke-erhvervsmæssige motortrafik, bør ophæves, hvor sådanne måtte forekomme.
2. Forekommende havneafgifter for visse arter motorkøretøjer, som ved egen kraft indskibes i eller udskibes af skib eller færgе, bør ophæves.

A. 1. Midlertidig ind- og udførsel af nordiske motorkøretøjer uden udfærdigelse af toldpassersedler eller lignende.

I Danmark og Sverige gælder nu, at såvel indenlandske motorkøretøjer som motorkøretøjer indregistreret i andet nordisk land toldfrit kan ind- og udføres til midlertidig brug indtil et år uden andre kontrolkrav fra toldmyndighedernes side end forevisning af bevis for, at køretøjet er indregistreret i et nordisk land. For Finlands vedkommende er der ikke sket nogle lettelser på dette område. I Norge skal der fra den 1. juli 1956 ikke længer afgives „tollerklæring“ ved udførsel til midlertidig brug i udlandet af motorkøretøjer, der er indregistreret i Norge; for de i Danmark, Finland og

Sverige indregistrerede motorkøretøjer opretholdes kravet om, at der ved indrejsen skal afleveres en erklæring om, at køretøjet vil blive genudført inden 3 måneder. Komiteens forslag om at bilskattekvittering skulle kunne antages som bevis for registrering af svenske personbiler og motorcykler, er nu antaget af de øvrige nordiske lande.

I Danmark og Sverige har man overvejet haft gode erfaringer af at have ophævet kravet om aflevering af erklæringer om genindførsel henholdsvis genudførsel i trafikken mellem de nordiske lande for de i disse lande indregistrerede motorkøretøjer. Komiteen er klar over, at grunden til, at myndighederne i Finland og Norge ikke har ment at kunne gå med til lignende lettelser, hovedsagelig må søges i risikoen for, at afskaffelse af toldvæsenets kontrol for disse landes vedkommende kunne medføre en forøget ulovlig indførsel af motorkøretøjer fra de andre nordiske lande. Komiteen mener dog, at denne risiko ikke burde kunne forhindre gennemførelsen af en ensartet ordning for ind- og udførsel af nordiske motorkøretøjer i hele det nordiske område, og dette så meget mere som spørgsmålet om et nordisk carnet-område vanskeligt kan løses, før man i Finland og Norge har indført de samme liberale regler, som gælder i Danmark og Sverige.

Komiteen mener, at den risiko, som det skulle indebære for Finland og Norge at tillade ind- og udførsel af nordiske motorkøretøjer uden særlige kontrolforanstaltninger, ikke kan betragtes som afskrækkende. Hvis et i et nordisk land indregistreret motorkøretøj indføres til midlertidig brug i et andet nordisk land og benyttes der udover den foreslåede tidsfrist på et år, vil en sådan handlemåde ikke i længden kunne undgå at blive opdaget.

Komiteen vil derfor henstille til regeringerne i Finland og Norge

at de, så snart forholdene tillader det, indfører bestemmelser, hvorefter nordiske motorkøretøjer kan ind- og udføres toldfrit mellem de nordiske lande til midlertidig brug i indtil 1 år i andet nordisk land end hjemlandet uden specielle kontrolforanstaltninger i form af udfærdigelse af toldpassersedler eller lignende.

A. 2., A. 3., B. 2. og B. 3.
Kørekort og grænsenummerplader.

Ved for nylig afsluttede tosidige overenskomster¹⁾ mellem de nordiske lande er komiteens forslag om

1) nationale kørekorts gyldighed til under midlertidigt ophold i andet nordisk land at føre sådanne motorkøretøjer, som kørekortet berettiger **til**,

2) udstedelse af kørekort ved bosættelse i andet nordisk land mod forevisning af nationalt kørekort og uden aflæggelse af køreprøve eller lignende,

3) gyldighed i samtlige nordiske lande for kørekort, der af et af de nordiske lande er udfærdiget til midlertidigt brug, samt

4) gyldighed i hele Norden for til midlertidigt brug udleverede grænse nummerplader gennemført i alle landene.

A. 4. og B. 4. Forsikringsspørgsmål.

De af komiteen behandlede forsikrings-spørgsmål har været genstand for forhandlinger mellem de nordiske trafikforsikringsforeninger. Problemerne er delvis af en ret kompliceret natur, men det er lykkedes foreningerne at løse dem på en sådan måde, at forsikringsspørgsmålet ikke behøver at blive til hinder for en omlægning af grænsekontrollen i overensstemmelse med komiteens forslag. Det er dog en forudsætning herfor, at de nordiske landes lovgivning gøres ensartet for så vidt angår de genstande, som er ansvarsforsikringspligtige. I samtlige nordiske lande er denne lovgivning genstand for visse undersøgelser. I forbindelse hermed synes man passende at kunne optage spørgsmålet om ensartede bestemmelser i hele Norden vedrørende trafikforsikringsgenstandene til behandling.

De nordiske trafikforsikringsforeninger har understreget, at en eventuel omlægning af grænsekontrollen med motorkøretøjer bør ske ved et årsskifte, og at det er påkrævet, at foreningerne — bl. a. for at de kan træffe forholdsregler med hensyn til internationale forsikringsoverenskomster — får varsel om en sådan omlægning mindst seks måneder i forvejen.

A. 5. og B. 5. Vejskat.

I Danmark er nu de i de øvrige nordiske lande indregistrerede motorkøretøjer fritaget for kørselsafgift i samme tidsrum som midlertidig toldfrihed indrømmes. Komiteens forslag under punkt B. 5., hvorefter alle slags motorkøretøjer skal fritages for vejskat i samme udstrækning, som der indrømmes midlertidig toldfrihed, har for Danmarks vedkommende ikke nødvendiggjort nogen almindelig regel om fritagelse for vejskat (vægtafgift), idet Danmark — gensidig-
lied forudsat — afslutter aftaler om afgifts-frihed for samtlige køretøjer, idet det dog er en betingelse herfor, at danske motorkøretøjer i udlandet ikke under andre former afkræves motorafgifter, transportafgifter eller lignende, der ville gøre fritagelsen for vejskat illusorisk.

I komiteens ovenfor omtalte betænkning udtaltes, at udenlandske motorkøretøjer i Finland ikke er genstand for vej beskatning. Det har imidlertid vist sig, at udenlandske lastbiler og omnibusser, som indføres til midlertidig brug i Finland (uanset opholdets varighed), er skattepligtige i samme omfang som de i Finland indregistrerede køretøjer af samme type.

I Norge er nu alle slags motorkøretøjer, som er indregistreret i udlandet, og som indføres til midlertidig brug, fuldstændig fritaget for vejskat.

For Sveriges vedkommende gælder nu, at et motorkøretøj, som er indregistreret i et fremmed land, og som ikke er bestemt til at anvendes til personbefordring mod betaling eller til varetransport, fritages for skattepligt i 1 år fra indførselen eller den længere tid, hvori der indrømmes køretøjet toldfrihed. Det er endvidere bestemt, at et motorkøretøj, som er indregistreret i et fremmed land, og som er bestemt til personbefordring mod betaling eller til varetransport, fritages for skattepligt i lige så lang tid, som et i Sverige indregistreret, tilsvarende motorkøretøj nyder samme fordel i det fremmede land, dog ikke længere tid end 1 år.

Komiteen kan med tilfredshed konstatere, at dens forslag i vid udstrækning er blevet realiseret. Da man imidlertid tillæg-

¹⁾ Se bilag C.

ger ensartethed i beskatningen af motor-køretøjer i hele det nordiske område stor betydning, ønsker komiteen at foreslå,

at alle slags motorkøretøjer, som indføres til midlertidig brug i de nordiske lande, fritages for vejskat i samme udstrækning, som der indrømmes midlertidig toldfrihed, dog således at den danske gruppe i komiteen for Danmarks vedkommende forbeholder sig retten til at bibeholde vejskat for ikke-nordiske motorkøretøjer i erhvervsmæssig trafik.

B. 1. Nordisk carnet-område.

Spørgsmålet om et nordisk carnet-område er stadig genstand for overvejelser hos de pågældende nordiske myndigheders og organisationers side.

Som et eksempel på, hvorledes forenklinger i toldbehandlingen af motorkøretøjer i andre lande har kunnet gennemføres med gode resultater, kan komiteen oplyse, at visse europæiske lande tillader ind- og udførsel af motorkøretøjer mod forevisning af et legitimationspapir for køretøjet indeholdende oplysning om dets indregistreringsnummer, motornummer m. m. Dette „bilpas“ forsynes med datostempler ved ind- og udførsel på samme måde, som det nu sker ved paskontrol. Det skal endvidere bemærkes, at i de fleste europæiske lande kan der hos toldvæsenet på indrejsestedet fås udleveret et såkaldt triptyque rose, d. v. s. et enkelt dokument, som udfærdiges mod forevisning af motorkøretøjets indregistreringsbevis. Dette dokument afleveres senere til toldvæsenet på udrejsestedet.

Spørgsmålet om at indføre et „bilpas“ for ikke-nordiske køretøjer, gældende for det nordiske område, har været genstand for overvejelser i de nordiske toldstyrelser. Det har ved disse overvejelser været forudsat, at man forinden gennemførelsen af en sådan reform i Finland og Norge — i lighed med hvad der nu gælder i Danmark og Sverige — giver nordiske motorkøretøjer ret til at ind- og udføres toldfrit mellem de nordiske lande til midlertidig brug i indtil et år i andet nordisk land end hjemlandet uden særlige kontrolforanstaltninger i form af udfærdigelse af toldpassersedler. Kontrollen med, at et motorkøretøj ikke bliver benyttet i et nordisk land *ud over* den til-

ladte tidsfrist, skulle efter gennemførelsen af en sådan reform kunne føres af den lokale færdselspolitimyndighed. Det omtalte „bilpas“ for ikke nordiske motorkøretøjer skulle, hvis det ikke allerede før rejsens påbegyndelse er anskaffet i motorkøretøjets ejers hjemland, ved grænsepassage kunne fås udleveret ved toldvæsenets foranstaltning.

Indførelsen af et internordisk „bilpas“ betyder dog på ingen måde, at man kan eller bør opgive tanken om et nordisk carnet-område. Visse europæiske og navnlig uden for Europa hjemmehørende motorkøretøjer samt lastautomobiler kan også fremtidig være forsynet med carnet eller andet tilsvarende papir og bør da have ret til at få deres bilpapirer forskriftsmæssigt behandlet.

Oprettelsen af et nordisk carnet-område forudsætter, som tidligere påpeget, at begrebet færdselsforsikringspligtige objekter i lovteknisk forstand bliver ens i hele det nordiske område. Der er i denne henseende i øjeblikket visse forskelle, bl. a. vedrørende cykler med hjælpemotor, som f. eks. i Danmark er forsikringspligtige, medens dette ikke er tilfældet i Sverige. I de nordiske lande er et undersøgelsesarbejde fortsat i gang med henblik på at løse de forskellige problemer, som er forbundet med oprettelsen af et nordisk carnetområde. Det forventes, at yderligere forhandlinger mellem repræsentanter for de nordiske trafikministerier (i Danmark justitsministeriet), toldstyrelser, motororganisationer og færdselsforsikringsforeninger om dette spørgsmål vil finde sted i løbet af efteråret 1956 og vinteren 1957.

Komiteen kan konstatere, at der er gjort betydningsfulde fremskridt i denne sag, men anser oprettelsen af et fuldstændigt nordisk carnet-område for så betydningsfuld, at man vil fremhæve det ønskelige i, *at de videre forhandlinger, som skal optages om dette spørgsmål, må blive ført på en sådan måde, at oprettelsen af et nordisk carnet-område kan finde sted senest den 1. januar 1958.*

Uafhængigt heraf ønsker komiteen at foreslå, at regeringerne snarest muligt tager de nødvendige skridt til indførelse af et såkaldt nordisk bilpas eller andet tilsvarende enkelt dokument for ikke-nordiske motor-køretøjer.

C. 1. Ekstra toldekspeditionsgebyrer.

Vedrørende de gebyrer, som i nogle af de nordiske lande opkræves for toldbehandling uden for toldvæsenets almindelige ekspeditionstid, udtalte komiteen i sin tid følgende:

„Man mener i komiteen, at det er af største interesse, at turisttrafikken fuldstændig fritages for at svare afgifter for ekstra toldekspedition. Der synes heller ikke at være grund til at opkræve særlige afgifter for toldbehandling uden for normal ekspeditionstid for så vidt angår andre motorkøretøjer, som ind- eller udpasserer, når det for kontrollen nødvendige toldpersonale af andre grunde alligevel er til tjeneste på stedet. Komiteen foreslår derfor, at de enkelte landes eventuelle bestemmelser om ekstra afgifter for udførelse af toldvæsenets forretninger ændres i overensstemmelse med det ovenfor anførte.”

Der synes kun for Sveriges vedkommende at være sket væsentlige lettelser i dette spørgsmål.

I Danmark gælder den ordning, at der af alle fartøjer — bortset fra jernbanefærger —, som ankommer fra udlandet, og som ønsker klarering m. v. uden for toldvæsenets almindelige ekspeditionstid, skal betales et vederlag (diæter) til toldpersonalet. Såfremt et sådant fartøj medfører motorkøretøjer, bliver disse ekspederet uden opkrævning af yderligere vederlag. I Norge opkræves tilsvarende afgifter for klarering uden for den almindelige ekspeditionstid af passagerfartøjer på visse ruter.

Disse forhold giver komiteen anledning til at gentage sit tidligere forslag om

at alle slags køretøjer til personbefordring fritages for at svare afgifter for toldekspedition uden for den almindelige ekspeditionstid, for så vidt disse befordringsmidler

ind- eller udpasserer på tidspunkter, hvor det for kontrollen nødvendige toldpersonale af andre grunde alligevel er til tjeneste på stedet.

C. 2. Havneafgifter.

I komiteens betænkning udtaltes yderligere, at havneafgifter, der opkræves for visse slags motorkøretøjer, som indlades eller losses uden hjælp af havnens udrustning, burde bortfalde. Man havde tidligere anført, at disse afgifter, som opkræves af de kommunale myndigheder, for Hålsingborgs vedkommende udgjorde ret betydelige beløb.

Forslaget er stort set blevet imødegået af de instanser, der har haft det til behandling. Det er således anført, at transittrafikken med de omhandlede køretøjer pålægger Hålsingborg by visse omkostninger til oprettelse af holdepladser o. lign., og at man ved stillingtagen til spørgsmålet om afskaffelse af havneafgifterne ikke kan se bort fra disse omkostninger. Komiteen finder det bemærkelsesværdigt, at afgifterne, hvis berettigelse bl. a. motiveres med, at Hålsingborg by skal stille holdepladser for ventende køretøjer til rådighed, fortsat skal opkræves, da byen allerede ved opkrævningen af afgifterne har oppebåret ret betydelige beløb. Komiteen, som har erfaret, at der kan spores en vis irritation på grund af disse afgifter, eftersom man andre steder, f. eks. i Danmark, ikke skal betale sådanne afgifter, vil derfor endnu engang understrege, at det her drejer sig om køretøjer, som indlades og losses uden hjælp af havnens udrustning, og henstiller derfor på ny,

at der træffes forholdsregler med henblik på at afskaffe de i Sverige opkrævede havneafgifter for alle slags motorkøretøjer, som, ikke benytter de pågældende havnes lastekraner eller andet udstyr.

Kapitel IV.

Samordning af de nordiske landes færdselslovgivning m. m.

Nordisk Kåd vedtog på sin tredie session i Stockholm 1955 at henstille til de nordiske lande at opretholde et løbende samarbejde vedrørende færdselslovgivningen og at have opmærksomheden henledt på de forholdsregler, som kan medføre, at færdselsreglerne i de nordiske lande bliver endnu mere ensartede (rekommandation nr. 16/1955). Regeringerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige bemyndigede herefter komiteen til at behandle spørgsmålet om de eksisterende forskelle i færdselsreglerne i de nordiske lande og de farer og ulemper, som disse forskelle må antages at medføre for den internordiske trafik.

Komiteen har i sin betænkning nr. 11 om samordning af de nordiske landes færdselslovgivning m. m.¹⁾ gjort rede for sine undersøgelser og overvejelser i anledning af de i Nordisk Råds rekommandation omhandlede forslag. Man har bl. a. i begyndelsen af betænkningen opstillet en oversigt, hvori der er foretaget en sammenligning af færdselsreglerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige og gjort opmærksom på de eksisterende forskelle mellem de pågældende landes bestemmelser. Komiteen har derefter givet en redegørelse for de vanskeligheder, som kan tænkes at opstå for de enkelte trafikanter, på grund af at færdselsbestemmelser i visse henseender er forskelligt udformet. Komiteen har i almindelighed undladt at afgive konkrete forslag om ændringer i noget lands færdselsbestemmelser med henblik på at skabe større ensartethed, men gentog dog, hvad den allerede havde udtalt i sin betænkning nr. 5:

„Den største vanskelighed — ikke mindst ud fra et færdselssikkerhedsmæssigt syns-

punkt •— ligger selvfølgelig i, at landet i Nordens midte har venstrekørsel, medens man i de øvrige lande har højrekørsel.

Komiteen vil — uden i den anledning at gå nærmere ind på dette spørgsmål — ikke undlade at understrege den betydelige praktiske betydning, det ville have for den internordiske trafik, hvis Sverige så sig i stand til at gå over til højrekørsel.”

Komiteen udtalte i sine konklusioner, at på færdselslovgivningens område havde et værdifuldt og frugtbringende nordisk samarbejde indtil da fundet sted, men at en yderligere samordning af de pågældende landes bestemmelser på dette område skulle kunne opnås uden større vanskelighed. Komiteen henviste til en række bestemmelser, for hvilke en yderligere samordning forekom velbegrunderet. Det blev understreget, at der endnu eksisterede en række forskelligheder, som enten er af den art, at de kan skabe usikkerhed i den internordiske trafik og dermed udgøre en fare for færdselssikkerheden, eller virker forvirrende, da en vejfarende fra et andet land ofte må antages ikke at kende deres eksistens. Hvis en vejfarende vidste, at der i nabolandene gjaldt de samme regler som i hjemlandet, ville dette utvivlsomt skabe større sikkerhed og smidighed i trafikken mellem landene. En stor del af risikoen for færdselsuheld kunne derved fjernes, og dette ville stimulere samfærdslen mellem landene. Efter komiteens opfattelse burde dette samordningsarbejde forberedes af sagkyndige, når man efter en tids forløb har fået erfaring for, hvorledes de nye færdselsbestemmelser virker i de pågældende lande. Ko-

¹⁾ Dateret Gjøvik den 9. september 1955.

miteen henstillede derfor til regeringerne, så snart tidspunktet fandtes passende, at nedsætte en nordisk komité af sagkyndige med den opgave at udarbejde konkrete og detaljerede forslag til fælles nordiske færdselsregler.

Komiteen anbefalede endvidere et løbende samarbejde om færdselssikkerhed, herunder særlig vedrørende færdselssikkerhedsforskning, og et samarbejde mellem de sagkyndige for så vidt angår køretøjers indretning og tekniske udstyr.

Hvad den førstnævnte henstilling angår, forventes de nordiske landes fagministerier, når man har indhøstet erfaringer på grundlag af de nye færdselsbestemmelser, at ville tage spørgsmålet om nedsættelse af den foreslåede nordiske komité af sagkyndige op til overvejelse.

Med hensyn til samarbejde om færdselssikkerhed samt køretøjers indretning og tekniske udstyr er det oplyst at dette samarbejde er indledet mellem de nordiske landes myndigheder og sagkyndige.

Det kan også oplyses, at de nordiske motororganisationers centralråd ved et plenarmøde i København i august måned 1956 med deltagere fra danske, finske, norske og svenske motororganisationer vedtog en resolution, hvori det henstilles til myndighederne i Danmark, Finland, Norge og Sverige snarest muligt at foretage en videnskabelig undersøgelse af årsagerne til færdselsulykkerne, hvilket eventuelt kunne ske på grundlag af undersøgelse af de konkrete ulykkestilfælde. Denne undersøgelse burde foretages af særlige færdsels- og statistik-sagkyndige i samarbejde med politi og læger. Motororganisationernes repræsentanter fremsatte i øvrigt ønske om nærmere samarbejde i Norden til bekæmpelse af færdselsulykker.

Komiteen, som finder, at denne resolution

ligger på linie med de synspunkter, komiteen fremsatte i sin betænkning nr. 11, kan for sit vedkommende ganske tilslutte sig motororganisationernes udtalelse og vil understrege det ønskelige i, at den omhandlede undersøgelse bliver foretaget.

Komiteen mener i denne forbindelse endnu en gang at burde komme ind på den færdselsrisiko, som skyldes, at Sverige i modsætning til de øvrige nordiske lande stadig har venstretrafik. Der indtræffer derfor ofte, særlig i grænseegnene, alvorlige ulykkestilfælde, når en trafikant skal skifte fra et færdselssystem til et andet. Det synes ikke udelukket, at denne ulykkesrisiko kan forøges, når de rejsende får adgang til frit at passere grænserne uden toldkontrol eller andre formaliteter og derfor ikke i samme grad som tidligere lægger mærke til, at de har passeret en grænse. Komiteen finder det derfor påkrævet, at der af sikkerhedsmæssige grunde træffes alle tænkelige forholdsregler for at gøre de rejsende, som passerer grænserne mellem Sverige og de øvrige nordiske lande, opmærksom på, at der nu gælder et andet færdselssystem end i det land, de rejsende er ved at forlade. Dette kan bl. a. ske ved, at der ved ethvert grænseovergangssted med mellemrum anbringes flere iøjnefaldende advarselsskilte og en tydelig afmærkning af det sted, hvor overgang til venstre- respektive højrekørsel skal begynde. Det samme gælder også for de steder i Sverige, som ikke ligger ved grænsen, men hvortil der ankommer mange rejsende fra nabolandene med tog, skib eller flyvemaskine.

Komiteen anbefaler derfor,

at der træffes yderligere forholdsregler for at advare trafikanter, der ankommer til eller udrejser fra Sverige, om at et andet færdselssystem (henholdsvis venstre- eller højrekørsel) nu er gældende.

Kapitel V.

Valutamæssige lettelser i rejsetrafikken mellem de nordiske lande.

I sin betænkning nr. 3¹⁾ påpegede komiteen, at de nordiske landes forskellige valutamæssige stilling nødvendigvis måtte føre til, at der ikke på det daværende tidspunkt kunne gennemføres fælles bestemmelser på det *valutamæssige område*. Det udtaltes imidlertid, at man burde tilstræbe at nå frem til større frihed til omveksling af valuta til brug ved rejser mellem de nordiske lande.

Efter at have fremsat en redegørelse for de gældende bestemmelser for tildeling af turistvaluta ved rejser mellem de nordiske lande m. m. sammenfattede komiteen sit standpunkt i valutaspørgsmålet i følgende punkter:

„Komiteen mener, at man bør tilstræbe større frihed ved tildeling af valuta til rejsebrug inden for Norden.

Komiteen er ikke blevet overbevist om, at en tilbagevenden til friere forhold for så vidt angår rejse valuta vil være forbundet med nogen større risiko for noget af de deltagende lande. Forsigtigheden tilsiger imidlertid, at man går gradvis frem.

Den udjævning, som på det materielle område har fundet sted mellem landene, burde muliggøre, at man allerede til sommer tager det første skridt i retning af en liberalisering ved at samtlige lande til rejser inden for Norden bevilger deres borgere rejsevalutabeløb, som er tilstrækkelig store til at tilfredsstille behovet for valuta til almindelige ferierejser.

På grundlag af sine undersøgelser vedrørende valutaspørgsmålet anbefaler komiteen derfor de enkelte lande straks at gennemføre følgende foranstaltninger:

1) Den regelmæssige valutakontrol ved de internordiske grænser ophæves. Kontrol

med, at valuta ikke illegalt føres ud eller ind i Norden føres ved det nordiske områdes ydre grænser i henhold til aftale mellem landene.

2) I den udstrækning, det i de enkelte lande findes nødvendigt at udøve kontrol med tildelingen af rejse valuta, skal denne kontrol foretages gennem bankerne samtidig med, at kontrollen må søges gjort så lidet tyngende som muligt for de rejsende.

3) I samtlige lande tillades fri ind- og udførsel af vedkommende lands sedler til et minimumsbeløb af 100 kr.

4) Til udenlandsrejser inden for det nordiske område gives den størst mulige valutatildeling — se de indstillinger, som de nationale grupper i komiteen er fremkommet med for hvert sit lands vedkommende.

Komiteen understreger, at det er en forudsætning for, at den her foreslåede liberalisering kan gennemføres i hvert enkelt land, at intet land undlader at yde sin medvirken til den almindelige liberalisering, som er foreslået af de forskellige nationale grupper i komiteen."

De af de nationale grupper afgivne forslag (jfr. punkt 4 ovenfor) kan sammenfattes således:

Danmark.

Den danske gruppe anbefalede, at den dagældende regel om tildeling af rejse valuta til Norge og England, hvorefter der uden videre kunne gives en tildeling på indtil 2 000 kr. årlig udover anden rejse valuta, også kom til anvendelse på valutatildelingen til rejser til Finland og Sverige. Dersom

¹⁾ Dateret Helsingfors den 26. april 1952.

man ikke fra de danske valutamyndigheds side ville anse det for tilstrækkeligt betryggende, at køb af valuta til rejser i de andre nordiske lande blot gøres betinget af, at der til banken afgives erklæring om, at den indkøbte valuta udelukkende vil blive anvendt til rejsebrug, anbefalede den danske gruppe i komiteen, at tildelingen af rejsevaluta skulle ske på grundlag af et „nordisk valutakort“, der kunne fås udleveret i banker og deres filialer, eller, såfremt man var i besiddelse af pas, mod forevisning af dette.

Finland.

Den finske gruppe udtalte i sit forslag, at en fuldstændig fri tildeling af valuta til rejser til de nordiske lande dengang var utænkelig for Finlands vedkommende. Der måtte derfor indføres en ordning, der sikrede en betryggende kontrol mod misbrug af den internordiske pasfrihed i form af ulovlig kapitalflugt o. lign. Man gik imod en regelmæssig kontrol af de rejsende som stridende mod pasfrihedens principper og foreslog indførelsen af et „nordisk valutakort“, som skulle udleveres af Finlands Bank og af de private banker, og hvori valutakøb blev noteret. De private banker skulle periodevis indsende fortegnelser over udstedte valutakort til Finlands bank, hvor kortene skulle indføres i et centralregister. Pas skulle dog fortsat kunne anvendes ved indkøb af valuta. Den finske gruppe gik bestemt imod det af valutamyndighederne fremsatte krav om regelmæssig undersøgelse af pas eller valutakort ved grænsepassage og foreslog, at myndighederne, ligesom for toldkontrollens vedkommende, skulle være berettiget til at foretage stikprøveundersøgelser.

Norge.

Den norske gruppe udtalte, at den på det daværende tidspunkt gældende tildeling af rejsevaluta på 300 kr. om året for rejser til Danmark og Sverige måtte anses for utilstrækkeligt til at dække udgifter i forbindelse med et almindeligt ferieophold i udlandet, og at dette forhold utvivlsomt førte til overtrædelser af bestemmelserne. Gruppen anbefalede under henvisning til den udjævning, som på det forsyningsmæssige

område var sket mellem de nordiske lande, at valutatilbedingen for rejser til de øvrige nordiske lande skulle forhøjes til 500 kr. pr. person om året. Som kontrolforanstaltning foreslog komiteen, at indkøbt valuta skulle noteres i pas eller, såfremt den rejsende ikke havde pas, i et særligt valutakort. Dette kort skulle udstedes i byerne af politiet og på landet af lensmanden. Med hensyn til udførsel af norske pengesedler foreslog gruppen, at det beløb, som rejsende kunne medbringe ved udrejse fra og indrejse til Norge, skulle forhøjes fra 50 til 100 kr. om året.

Sverige.

Den svenske gruppe udtalte, at den var beredt til at foreslå, at enhver kontrol med køb af rejsevaluta til de øvrige nordiske lande skulle bortfalde. I anledning af, at de øvrige nationale grupper på det daværende tidspunkt ikke så sig i stand til at foreslå en lige så vidtgående frigivelse af rejsevalutaen, var den svenske gruppe — også for ikke at risikere noget bagslag — parat til at gå ind for, at der indtil videre skulle bestå en vis adgang til at føre kontrol for at gøre det muligt at skride ind mod eventuelle åbenbare misbrug af den frie valutatilbeding. Gruppens forslag gik ud på, at der kun skulle føres kontrol med indkøb af valuta, når der indkøbtes for mere end 1 000 kr. Gruppen understregede dog samtidig, at den foreslåede kontrolordning kun skulle betragtes som en midlertidig foranstaltning for derved at få erfaringer med den friere valutatilbeding. Det var gruppens opfattelse, at man, hvis erfaringerne ikke afgjort tilfaldt noget andet, snarest muligt burde tage det næste skridt og også afvikle denne sidste rest af kontrol.

De forslag, som komiteen fremsatte i den ovennævnte betænkning, er for størstedelen blevet gennemført i de pågældende lande.

De gældende bestemmelser om køb af valuta til rejser i de nordiske lande.

I nedenstående oversigt er nærmere gjort rede for de nu gældende bestemmelser om køb af valuta til rejser i de øvrige nordiske lande m. m.

Danmark:

Hos en autoriseret valutahandler kan indkøbes det valutabeløb, som valutahandleren finder rimeligt. Ved købet skal den rejsende aflevere en blanket med angivelse af bestemmelsesland og rejsens anslåede varighed. På blanketten afgives endvidere en erklæring om, at beløbet kun vil blive anvendt til dækning af rejseudgifter, samt at ikke anvendt valuta ved hjemkomsten vil blive afleveret til en autoriseret valutahandler.

Finland:

Betingelser for tildeling af rejsevaluta.

- a. Den rejsende skal på tilfredsstillende måde bevise sin identitet og, at han er bosat i Finland.
- b. Den rejsende skal forevise billetter for rejsen til det land eller de lande, for hvilke valuta skal købes. Hvis den rejsende benytter privat befordringsmiddel, skal der i banken ved køb af valuta forevises et antageligt bevis herfor.

Valutatildelingens størrelse.

- a. Til rejser i Norden kan der af vedkommende lands valuta købes for indtil 25 000 finmark.
- b. Der kan efter ansøgning tildeles tillægsvaluta til særlig vigtige rejser samt til køb af benzin m. v. til motorkøretøjer.

Ansøgninger behandles af Finlands Bank.

Udførselstilladelse for valuta.

Ved salget udsteder den pågældende bank en udførselstilladelse, som senere ved udførselen afleveres til toldvæsenet.

Norge:

1. *Til turistrejser:* For indtil 700 n. kr. om året. (For børn under 16 år må sælges valuta for indtil 350 n. kr. om året).
2. *Til forretningsrejser:* For indtil 150 n. kr. pr. døgn.
3. *Tillæg stildeling af valuta til rejser, hvor automobil eller motor cykle anvendes:*

For automobil: 30 kr. pr. døgn, for turistrejser dog højst 250 kr. pr. kalenderår.

For motorcykle: 15 kr. pr. døgn, for turistrejser dog højst 125 kr. pr. kalenderår.

Rejse valuta for rejser til Danmark, Finland og Sverige kan kun købes, hvis købet noteres i et ikke makuleret pas, som er udstedt efter afslutningen af den anden verdenskrig.

Sverige:

Enhver person, der har bopæl i Sverige, kan hos en valutabank eller andet autoriseret valutasalgssted indkøbe den valuta, som banken eller salgsstedet skønner rimelig under hensyn til rejsemål og det anslåede tidsrum for opholdet i det pågældende land. Valutatildeling for rejser til Danmark, Finland, Island og Norge skal ikke indvirke på størrelsen af tildelingen af rejse valuta til andre lande. 2 500 kr. eller det dertil svarende beløb kan af en i Sverige bosat rejsende, som ikke er underkastet legitimationspligt ved grænsepassage, *uden nogen som helst formalitet* indkøbes i nordiske eller svenske rejsechecks. I tilfælde af behov for yderligere rejse valuta kan valutabanken eller salgsstedet — efter en prøvelse af det rimelige heri — sælge denne. I dette tilfælde skal et eksemplar af den købsanmodning, som skal afgives, medtages af den rejsende og afleveres til toldvæsenet på udrejsestedet.

Rejsendes adgang til at ind- og udføre valuta.

Om rejsendes adgang til ind- og udførsel af valuta og andre betalingsmidler gælder følgende bestemmelser:

Udførsel af rejsevaluta:

Indførsel af rejsevaluta:

Danmark:

Rejsende med bopæl i Danmark må medbringe:

a) <i>I danske penge:</i> indtil 300 kr. samt checks og andre pengeanvisninger, udstedt af Danmarks Nationalbank eller en autoriseret valutahandler.	a) <i>I danske penge:</i> indtil 300 kr. i sedler og mønt samt ethvert beløb i checks og andre pengeanvisninger.
b) <i>/ udenlandske penge:</i> såvel sedler og mønter som checks og andre pengeanvisninger, udstedt af Danmarks Nationalbank eller en autoriseret valutahandler.	b) <i>I udenlandske penge:</i> ethvert beløb i sedler, mønt, checks og andre pengeanvisninger.

Rejsende med bopæl i udlandet må medbringe:

a) <i>I danske penge:</i> indtil 300 kr. samt checks og andre pengeanvisninger, under forudsætning af, at beløbet er medbragt til Danmark af den rejsende eller indkøbt hos Danmarks Nationalbank eller en autoriseret valutahandler.	a) <i>I danske penge:</i> indtil 300 kr. i sedler og mønt samt ethvert beløb i checks og andre pengeanvisninger.
b) <i>I udenlandske penge:</i> såvel sedler og mønter som checks og andre pengeanvisninger, under forudsætning af at beløbet er medbragt til Danmark af den rejsende eller indkøbt hos Danmarks Nationalbank eller en autoriseret valuta-handler.	b) <i>I udenlandske penge:</i> ethvert beløb i sedler, mønt, checks og andre pengeanvisninger.

Danske pengesedler af højere pålydende end 100 kr. må følgelig ikke ind- eller udføres.

Finland:

Rejsende med bopæl i Finland må medbringe:

a) <i>I finske penge:</i> indtil 10 000 fmk.	a) Ligeledes.
b) <i>I udenlandske penge:</i> højst de beløb, som er anført i den udførselstilladelse, som er udstedt af banken, hvor valutaen er købt.	b) Ligeledes (genindførsel af i Finland indkøbt rejse valuta).

Rejsende med bopæl i udlandet må medbringe:

a) <i>/ finske penge:</i> indtil 10 000 fmk.	a) <i>/ finske penge:</i> indtil 20 000 fmk.
b) <i>/ udenlandske penge:</i> højst det beløb, som den rejsende har medført ved indreisen, og for hvilket der er afgivet behørig deklaration til toldvæsenet.	b) <i>I udenlandske penge:</i> ingen begrænsning,

Udførsel af rejse valuta:**Indførsel af rejsevaluta:**

Norge:

Rejsende med bopæl i Norge må medbringe:

99 n. kr. i sedler og mønt samt udenlandsk valuta, som er indkøbt legalt højst 3 måneder før udrejsen.

99 n. kr. i sedler og mønt samt ethvert beløb i såvel udenlandske betalingsmidler (sedler, checks og andre pengeanvisninger) som checks og andre pengeanvisninger, der af udenlandske banker er trukket på norske banker.

Rejsende med bopæl i udlandet må medbringe:

99 n. kr. i sedler og mønt samt udenlandsk valuta, som er medført ved indrejsen, eller som er indkøbt legalt i Norge.

99 n. kr. i sedler og mønt samt ethvert beløb i såvel udenlandske betalingsmidler (sedler, checks og andre pengeanvisninger) som checks og andre pengeanvisninger, der af udenlandske banker er trukket på norske banker.

Norske pengesedler af højere pålydende end 50 kr. må følgelig ikke ind- eller udføres.

Sverige:

Rejsende med bopæl i Sverige må medføre:

- a) Svenske og/eller udenlandske betalingsmidler til værdi af i alt 300 kr.; rejsende til Danmark, Finland, Island og Norge, som ikke har legitimationspligt ved grænsepassage, desuden danske, finske, islandske og norske sedler og mønt, checks og andre pengeanvisninger i danske, islandske og norske kr. og finske mark samt checks og andre pengeanvisninger i svenske kr., der kun er betalbare i Danmark, Finland, Island og Norge, til en sammenlagt værdi af højst 2 500 kr.
- b) Udenlandske betalingsmidler samt checks og andre pengeanvisninger udstedt til den rejsendes egen ordre, når de efter påtegning i pas eller tilsvarende legitimationspapir eller ifølge behørigt afstemplet indkøbsanmodning af den pågældende er købt hos Riksbanken eller autoriseret salgssted for valuta.
- a) Udenlandske sedler og mønt.
- b) Indtil 300 kr. i svenske sedler og mønt.
- c) Andre betalingsmidler end svenske og udenlandske sedler og mønt. Hvis en rejsende med bopæl i udlandet agter at genudføre udenlandske betalingsmidler og andre svenske betalingsmidler end sedler og mønt til en sammenlagt værdi af over 2 500 kr., skal den rejsende opgive disse i en særlig blanket som efter afstempling hos toldvæsenet gælder som udførselstilladelse for de indførte betalingsmidler.

Rejsende med bopæl i udlandet må medføre:

Udenlandske betalingsmidler eller andre svenske betalingsmidler end sedler og mønt, dog således, at der, hvis den sammenlagte

Udførsel af rejsevaluta:

værdi overstiger 2 500 kr., skal afleveres et af det pågældende toldopsyn ved indrejsen udfærdiget bevis for, at den rejsende har indført betalingsmidlerne til landet; et sådant bevis er gyldigt ved udførsel inden for tre måneder. Vedrørende udførsel af svenske sedler og mønt se ovenfor under a).

Svenske pengesedler af højere pålydende end 100 kr. må følgelig ikke ind- eller udføres.

Anvendelse af hjem landets valuta under besøg i et andet nordisk land.

Om anvendelsen af hjemlandets valuta som legalt betalingsmiddel ved besøg i et andet nordisk land gælder for tiden følgende regler:

Danmark:

Der er ikke udstedt noget forbud mod, at personer med bopæl i Danmark anvender danske sedler og skillemønt under besøg i udlandet. (Som det fremgår af ovenstående oversigt, er der dog den begrænsning, at der i sedler og mønt højst må udføres 300 kr. med et pålydende af højst 100 kr.). Det er dog en forudsætning, at sådanne betalingsmidler anvendes til dækning af rejseudgifter.

Udenlandske sedler og mønt, som i Danmark modtages som betaling for varer og tjenesteydelser, skal efter de gældende regler om afleveringspligt sælges til en autoriseret valutahandler.

Finland:

Det beløb på 10 000 fmk., som personer med bopæl i Finland må medtage ved udrejse, er ikke bestemt til omveksling i udlandet, men til dækning af den rejsendes eventuelle udgifter ved tilbagekomsten til Finland.

Udenlandske sedler og mønt må i Finland kun veksles hos centralbanken og valutabankerne samt hos særligt autoriserede rejsebureauer, varehuse, hoteller o. lign.

Norge:

Det beløb på 99 n. kr., som personer med bopæl i Norge må medtage ved udrejse, er ikke bestemt til anvendelse i udlandet, men til at dække eventuelle udgifter ved tilbagekomsten til Norge.

Indførsel af rejsevaluta:

Udenlandske sedler og mønt kan kun veksles hos bankerne.

Sverige:

Bestemmelsen om, at en person med bopæl i Sverige må medtage 300 sv. kr. i sedler og mønt, tager nærmest sigte på; at den rejsende ved tilbagekomsten til Sverige kan have brug for svenske penge. Der er dog ikke noget til hinder for, at således medbragte sedler og mønt kan anvendes i udlandet.

Valutabanker og andre autoriserede forhandlingssteder har ret til for enhver rejsende at veksle 99 n. kr. og 300 d. kr. i sedler til svenske penge. Den herved erhvervede norske og danske valuta skal senere enten afsættes som rejse valuta eller sælges til bankens korrespondent i henholdsvis Norge og Danmark. Da finske banker ikke køber finske sedler tilbage, er der ikke fastsat noget maksimum for det beløb i finsk valuta, som må veksles. Omveksling i Sverige af finske sedler bliver derfor afhængig af valutabankens eller salgsstedets bedømmelse af mulighederne for senere at afsætte denne valuta.

Foruden valutabanker og andre autoriserede forhandlingssteder har Valutakontoret bemyndiget visse hoteller, restauranter og forretninger til som kontant betaling at modtage udenlandsk valuta inden for de grænser, som ifølge bestemmelserne gælder for veksling af sådan valuta.

Valutakontrol.

Ved rejser mellem de nordiske lande findes der i princippet en regelmæssig valutakontrol, men den foretages nu kun stik-

prøve vis. Valutakontrollens betydning synes nu særligt at bestå i, at den gør det muligt for en udlænding, som ønsker at genudføre medbragt valuta og andre betalingsmidler, ved afgivelse af den foreskrevne deklaration ved indrejsen uden formaliteter at genudføre de medbragte beløb.

Yderligere valutamæssige lettelser i rejsetrafikken.

Komiteen har med tilfredshed konstateret, at dens forslag i vidt omfang er blevet gennemført, og at valutamyndighederne i de nordiske lande derfor har ment at kunne gå med til betydelige lettelser, såvel hvad indkøb af valuta til rejser i Norden som hvad valutakontrol ved de internordiske grænser angår. Denne kontrol udøves som ovenfor nævnt nu kun stikprøvevis. Det er dog komiteens opfattelse, at der kan gennemføres yderligere lettelser og forenklinger til fordel for de rejsende. Komiteen ønsker i denne forbindelse at fremsætte følgende udtalelse:

1. I den tidligere nævnte betænkning anbefalede komiteen regeringerne, at den regelmæssige valutakontrol ved de internordiske grænser skulle ophæves, og at kontrollen med, at valuta ikke illegalt blev ind- eller udført, skulle føres ved det nordiske områdes ydre grænser i henhold til aftale mellem landene. Når hele paskontrollen i nær fremtid bliver henlagt til det nordiske områdes ydergrænser, og toldkontrollen efter de nu gældende bestemmelser kun finder sted stikprøvevis i indrejselandet, synes det ubegrundet at opretholde en kontrol ved de internordiske grænser *udelukkende* af hensyn til rejse valutaen, så meget mere som komiteen er kommet til den bestemte opfattelse, at en sådan kontrol med rejsevaluta i høj grad må blive fiktiv.

Komiteen er efter fornyede overvejelser angående dette spørgsmål kommet til den overbevisning, at de trods alt relativt forskelligartede bestemmelser, som gælder i de nordiske lande med hensyn til rejse valuta, i videst muligt omfang bør bringes i overensstemmelse

med hinanden, for at en flytning af valutakontrollen til det nordiske områdes ydergrænser ikke skal medføre et alt for stort administrativt besvær.

Komiteen har ikke set det som sin opgave at fremsætte et gennembearbejdet forslag til en endelig udformning af en sådan foranstaltnings praktiske gennemførelse. Selv om der stadig skulle komme til at bestå visse forskelle i de pågældende landes bestemmelser om ind- og udførsel af rejse valuta, er det dog komiteens opfattelse, at det skulle være muligt i bestemmelser af nogenlunde ensartet formulering at fastsætte regler for valutakontrollen ved det nordiske områdes ydergrænser. På samme måde som for den fuldstændige pasfrihed synes den naturlige udvikling for valutakontrollen at være, at man indrømmer de rejsende den lettelse, at kontrol *principielt* kun udøves ved indrejse til og udrejse fra det nordiske område. Muligheden for, også ved de internordiske grænser at foretage en sådan kontrol *stikprøvevis* synes dog indtil videre at burde holdes åben.

Komiteen er for sit vedkommende helt indforstået med, at valutasituationen i et eller flere lande midlertidigt kan gøre en skærpet kontrol med rejsevaluta ønskelig. En sådan kontrol skulle imidlertid kun være en af midlertidige grunde betinget undtagelse fra princippet om den mere liberale ordning, som er foreslået ovenfor.

I kapitel I har komiteen fremsat et forslag, hvorefter de gældende bestemmelser vedrørende pas-, told- og valutakontrol skulle ændres således, at rejsende, som kun medfører toldfri og indførselstilladte varer, får adgang til at passere de internordiske landgrænser, hvor de selv finder det belejligt. Den stikprøvekontrol, som fortsat måtte bestå, skulle enten finde sted ved de faste toldkontrolsteder — i det omfang disse er bemandede — eller foretages af mobile patruljer. Set ud fra et pas- og toldkontrolmæssigt synspunkt synes sådanne lettelser allerede nu gennemførlige. Problemet er dog for valutakontrollens vedkommende mere indviklet, bl. a. på grund af de nordiske landes forskel-

lige valutamæssige stilling, de uensartede bestemmelser om er hver velse af rejsevaluta samt den omstændighed, at medbringelse af valuta og værdipapirer er den enkleste og mest praktiske form for overførsel af kapital fra et land til et andet. Forholdene er alligevel ikke så forskellige, at de giver anledning til nogen form for eksklusiv valutakontrol ved de indre nordiske grænser. Hvis den af komiteen foreslåede reform, hvorefter de rejsende må passere de internordiske grænser, hvor de selv finder det praktisk, gennemføres, ville en eksklusiv valutakontrol ved de bevogtede grænseovergangssteder for øvrigt vise sig helt illusorisk. I det omfang, man fortsat mener at burde foretage stikprøvekontrol ved de internordiske grænser, må kontrollen hensigtsmæssigt kunne ske i forbindelse med de stikprøver, som af toldmæssige grunde skal foretages ved bemandede toldstationer eller af mobile patruljer.

Som tidligere anført mener komiteen imidlertid, at valutakontrollen fremtidig principielt bør flyttes til det nordiske områdes ydre grænser.

Komiteen er klar over, at en sådan foranstaltning vil kræve — på nogle punkter komplicerede — overvejelser af retslig og folkeretlig art. Da en løsning som den af komiteen skitserede imidlertid ville medføre, at der principielt skabtes mulighed for rejsemæssigt at skabe et nordisk område, inden for hvilket de rejsende fik bevægelsesfrihed uden andre hindringer i form af pas-, told- og valutakontrol end de, som skyldes den stikprøvekontrol som måtte bestå, foreslår komiteen,

at kontrollen med rejsevaluta, i det omfang kontrollen anses for påkrævet, i princippet forlægges til det nordiske områdes ydregrænser.

2. Komiteen vil understrege, at det, efterhånden som valutastillingen forbedres yderligere, bør være muligt gradvis at forhøje tildelingen af rejsevaluta med henblik på at afskaffe alle kvantitative begrænsninger ved rejser mellem de nordiske lande. Det samme gælder det beløb i hjemlandets valuta, som rejsende må udføre. Komiteen foreslår derfor,

at der, efterhånden som valutastillingen forbedres, foretages en forhøjelse af tildelingen af rejsevaluta, og at forudsætningerne for at forhøje det beløb i landets egen valuta, som må udføres, stadig undersøges med henblik på skridt for skridt at afskaffe alle kvantitative begrænsninger.

3. Som det fremgår af de ovenfor gengivne regler om de rejsendes ret til ved ind- og udrejse at medtage betalingsmidler fra de nordiske lande i form af pengesedler, er de højeste tilladte pålydender for tiden 100 danske, 50 norske og 100 svenske kroner samt 10 000 finske mark. For så vidt angår forbudet mod at ind- eller udføre sedler af højere pålydende end 50 n. kr. er det anført, at de rejsende utvivlsomt var bedre tjent med, at valutatildelingen blev forøget. Ikke desto mindre finder komiteen, at det eksisterende forbud medfører åbenbare ulemper for de rejsende. Det synes at være klart, at forbudet i vid udstrækning ikke respekteres — antagelig først og fremmest på grund af manglende kundskab om den gældende bestemmelse. Komiteen mener derfor at burde anbefale, at norske 100-kronesedler tillades ind- og udført.

Komiteen ønsker også i dette sammenhæng at understrege, at det forhold, at danske 100-kronesedler og finske 10 000-marksedler må ind- og udføres, så vidt vides ikke har givet anledning til misbrug, og at den pågældende svenske myndighed for nylig har tilladt ind- og udførsel af svenske 100-kronesedler.

Komiteen henstiller derfor til den norske regering

at tillade ind- og udførsel af norske 100-kronesedler.

4. Komiteen vil endelig minde om, at en norsk borger for at kunne købe rejsevaluta må forevise pas, og at den således indkøbte valuta bliver noteret i passet. Da pasfriheden for Norges vedkommende må anses for at være illusorisk, vil komiteen fremhæve det ønskelige i, *at norske borgere fritages for pligten til at forevise pas som grundlag for tildeling af rejsevaluta.*

Kapitel VI.

Nordiske post- og teletakster.

Efter Nordisk Råds 1. session i København i 1953 fik komiteen af regeringerne, respektive parlamenterne, stillet den opgave i samarbejde med de pågældende post- og telegrafstyrelser at undersøge de praktiske og økonomiske muligheder for at gennemføre de i Nordisk Råds rekommandation nr. 2/1953 omhandlede forslag om at lade de enkelte landes indenrigstakster for post- og telegrambesørgelse gælde også for post og telegrammer til de andre nordiske lande og at basere telefontrafikken inden for det nordiske område på ensartede zoneberegninger.

Komiteen har vedrørende disse spørgsmål afgivet 4 betænkninger.

A. Posttakster i den internordiske udveksling af breve.

I sin betænkning nr. 7¹⁾ foreslog komiteen vedrørende spørgsmålet om den indenlandske brevportos anvendelse i den internordiske trafik,

- 1) at de respektive landes indenlandske porto anvendes for internordiske breve indtil 500 g, og
- 2) at der for internordiske breve mellem 500 g og 1 000 g fastsættes særlige takster på et niveau, der er væsentligt lavere end de nugældende internationale, men dog ansættes så højt, at uønsket overflytning fra pakkeforsendelser til breve undgås, samt fastsættes under hensyn til udgifter ved flyvebefordring.

Komiteens forslag vedrørende internordiske breve indtil 500 g er nu gennemført i

samtliges nordiske lande; for Danmarks vedkommende gælder, at man i den internordiske udveksling, ligesom i de øvrige nordiske lande, anvender en laveste vægtgrænse på 20 g. Den laveste vægtgrænse for indenlandske breve i Danmark er dog som hidtil 50 g.

Med hensyn til forslaget om fastsættelse af en særlig porto for breve mellem 500 g og 1 000 g i internordisk udveksling foreligger endnu ikke noget endeligt resultat. Den norske regering har imidlertid erklæret sig villig til at anbefale fastsat en lavere porto for disse breve *under forudsætning af, at der kan opnås enighed herom mellem samtlige nordiske lande*. Det kan dog ikke påregnes, at disse forsendelser vil blive viderebefordret med flyvemaskine. Finland har indtaget samme standpunkt. Island har erklæret sig villig til under forudsætning af gensidighed at fastsætte portoen for breve i internordisk udveksling i vægtklassen 500-1 000 g lig med den til enhver tid gældende internationale porto for breve i vægtgruppen 500-520 g. Fra dansk side meddeltes i november 1955, at man ikke for tiden kunne anbefale indførelsen af en særlig porto for denne kategori af breve. Den pågældende svenske myndighed har tidligere udtalt at indtage samme standpunkt. Det er oplyst, at der ikke senere er sket ændringer i denne indstilling.

Spørgsmålet er stadig under overvejelse i de nordiske landes poststyrelser, som dog alle er af den opfattelse, at en nedsættelse af den omhandlede porto kun bør foretages, såfremt alle de nordiske lande kan blive enige derom. Komiteen mener, at de inden for det nordiske område anvendte interna-

¹⁾ Dateret København den 22. maj 1954.

tionale takster for postbefordring af breve i denne vægtklasse i vidt omfang må betegnes som prohibitive, og at det i høj grad ville være stimulerende for de internordiske forbindelser, hvis der kunne fastsættes væsentlig lavere takster for denne del af brevene i den internordiske udveksling af breve. Komiteen skal derfor på ny henstille til regeringerne,

at der for indernordiskebreve mellem, 500 g og 1 000 g fastsættes en takst, der er væsentligt lavere end de nugældende internationale takster for sådanne breve, men dog få et niveau, at flyvebefordring, hvor denne anvendes, fortsat vil være mulig.

B. Posttakster i den internordiske udveksling af korsbåndsforsendelser.

Komiteen foreslog i sin betænkning nr. 9¹⁾,

- 1) at den indenlandske porto for tryksager, forretningspapirer og vareprøver til og med 1 000 g i de nordiske lande anvendes i den internordiske postudveksling,
- 2) at vægtgrænserne for disse forsendelser skal være de samme, som til enhver tid er fastsat for den indenlandske befordring, og
- 3) at anvendelsen af den indenlandske porto for korsbåndsforsendelser i den internordiske udveksling i første omgang sker med bibeholdelse af de for internordiske forsendelser hidtil anvendte internationale regler om forsendelsernes indhold, men at man i øvrigt på længere sigt tilstræber fællesnordiske regler herom, der skal gælde såvel for indenlandske som for internordiske forsendelser. Fællesreglerne bør dog ikke udelukke, at de enkelte nationale poststyrelser kan fastsætte specielle portosatser i særlige tilfælde, som f. eks. hvor det drejer sig om rent lokale masseforsendelser.

Da komiteen er vidende om, at indstillingen til en gennemførelse af forslaget punkt 1 og punkt 2 i flere af de nordiske lande er positiv, skal man henstille til regeringerne,

at komiteens tidligere forslag om porto og vægtgrænser for tryksager, forretningspapi-

rer og vareprøver indtil 1 000 g snarest må blive gennemført.

C. Posttakster i den internordiske udveksling af pakker.

Komiteen har ikke tidligere afgivet nogen betænkning om portoen for postpakker, der forsendes mellem de nordiske lande. Spørgsmålet har imidlertid været genstand for undersøgelser. Man har fundet, at en anvendelse af indenrigsportoerne ville give en så væsentlig indtægtsnedgang, at komiteen ikke har ment for tiden at kunne stille forslag herom. Man finder heller ikke, at oprettelsen af nairzoner i den nordiske pakke- trafik vil være en ønskelig løsning, idet en sådan ordning kun kan komme ret begrænsede områder til gode og vil medføre et uforholdsmæssigt; administrativt besvær, ligesom man må forvente, at der vil blive rejst krav om oprettelse af nærzoner i den indenlandske pakke- trafik i Finland, Norge og Sverige.

Komiteen har herefter forsøgt at finde frem til en løsning, der ville medføre en vis reduktion og — over for publikum — en forenkling af pakkeposttaksterne. Man har således beskæftiget sig med muligheden af at ansætte portoen for pakker fra et nordisk land til alle de øvrige nordiske lande ensartet og lig med portoen til det nordiske land, i forbindelse med hvilket der til enhver tid gælder den laveste porto, og således at afregningen i de tilfælde, hvor portoen må nedsættes, sker med reducerede andele. Portoen i den nordiske udveksling af pakker er allerede ansat væsentligt lavere end i den internationale udveksling. Forholdet er endvidere det, at de private pakkers andel i den internordiske udveksling — bortset fra de fra Norge afsendte pakker — er meget lille, således at en takstnedsættelse kun i begrænset omfang vil have betydning for de personlige kontakter mellem de nordiske lande. Til trods herfor finder komiteen det dog værdifuldt, hvis den indenlandske porto for postpakker kunne blive gældende inden for hele det nordiske område. Under henvisning til det ovenfor anførte vil komiteen derfor understrege ønskeligheden af

¹⁾ Dateret Helsingfors den 15. december 1954.

at spørgsmålet om portoen i den *internordiske udveksling af postpakker fortsat må blive genstand for tilbørlig opmærksomhed med henblik på efterhånden at mindske spændvidden mellem den indenlandske og den internordiske porto.*

D. Internordiske telegramtakster.

Komiteen foreslog i sin betænkning nr. 8¹⁾,

- 1) at de respektive landes indenlandske takster skulle anvendes for telegrammer mellem Danmark, Norge og Sverige, og
- 2) at der for telegrammer mellem Finland og Island på den ene side og de øvrige nordiske lande på den anden side søges fastsat enhedstakster.

Komiteen konstaterer med tilfredshed, at dette forslag for begge punkters vedkommende er gennemført fra den 1. juli 1955.

E. Internordiske telextakster og lejeafgifter for faste fjernskriveforbindelser.

Komiteens forslag i betænkning nr. 10²⁾ vedrørende lejeafgifterne for faste fjernskriveforbindelser og telextaksterne i den internordiske trafik kan sammenfattes i følgende punkter:

- 1) Lejeafgifterne for faste fjernskriveforbindelser fastsættes til $\frac{1}{3}$ af de gældende afgifter for lejede telefonforbindelser, dog således at eventuelt forekommende, endnu lavere takster ikke berøres af dette forslag.
- 2) Telextaksterne nedsættes som angivet i bilag I³⁾ ved, at man foruddiskonterer de reduktioner af telefontaksterne, som forventes, når telenettet er planmæssigt udbygget.

- 3) Ud over den generelle nedsættelse af telextaksterne indføres abonnementslextakster til særligt reducerede takster, se bilag 2³⁾.

Komiteen konstaterer med tilfredshed, at ovenstående forslag er gennemført fra den 1. januar 1956.

Efter hvad komiteen har erfaret, er det hensigten at foretage visse yderligere nedsættelser af telextaksterne mellem Danmark og Sverige i forbindelse med overgang til helautomatisk trafik og anvendelse af direkte ledninger i grænse trafikken.

F. Internordiske telefontakster.

Komiteen har taget de pr. 1. oktober 1954 gennemførte sænkninger af taksterne for telefontrafik mellem Danmark og det sydligste Sverige til efterretning. På telefontrafikkens område foretages for tiden udvidelse og automatisering i samtlige nordiske lande, et forhold som naturligt står i forbindelse med nye erfaringer og fremskridt i teletekniken. Komiteen er af den opfattelse, at der, når udvidelser og automatisering har fundet sted i større omfang, vil være grundlag for at fjerne de takstmæssige skranker ved grænserne. Teleteknikkens landvindinger bør med andre ord give muligheder for på telefontrafikkens område at fjerne landegrænserne. Komiteen ønsker at fremhæve det ønskelige i, *at taksterne i den internordiske telefontrafik med henblik herpå til stadighed revideres*, og henviser til, at forudsætningerne herfor skabes ved den igangværende udvidelse og automatisering af ledningsnettet. Komiteen mener dog, *at der — uafhængigt af disse udvidelser — allerede nu bør kunne gennemføres visse yderligere takstnedsættelser i telefontrafikken mellem de egentlige grænseområder.*

¹⁾ Dateret København den 22. maj 1954.

²⁾ Dateret Helsingfors den 16. december 1954.

³⁾ Ikke medtaget her.

Sammenfatning af komiteens forslag og anbefalinger.

A. Komiteen foreslår:

i kapitel I

at nordboers pligt til at afgive bopælsanmeldelse ved ophold i andet nordisk land falder fuldstændig bort, jfr. side 10,

at de gældende bestemmelser om pas-, told- og valutakontrol må blive ændret således, at rejsende, som kun medfører toldfri og indførselstilladte varer og tilladte rejsevalutabeløb, får adgang til at passere de internordiske landgrænser, hvor de selv finder det bejligt, dog med de undtagelser, som er begrundet i tilstedeværelsen af militære sikkerhedsområder, jfr. side 12,

eller, dersom det ikke for tiden skulle være muligt at gennemføre de foreslåede lettelser på dette punkt,

at regeringerne i Finland og Sverige — *som en første forholdsregel* — med henblik på yderligere at liberalisere grænsetrafikken lader kravet om visering af grænsekort bortfalde, jfr. side 14, samt

at regeringerne i Finland, Norge og Sverige — *som den næste forholdsregel* — med samme formål helt afskaffer grænsekortene, jfr. side 14;

i kapitel II

at der for rejsende mellem de nordiske lande må blive givet følgende minimumsbestemmelser om told- og afgiftsfri indførsel af:

A. *Spiritus, vin og stærkt øl:*

2 liter spiritus eller vin, heraf højst
1 liter spiritus, og
5 liter stærkt øl.

B. *Tobaksvarer og cigaretpapir:*

200 cigaretter eller 250 g tobaksvarer i anden form og
200 blade cigaretpapir.

Fra denne generelle regel skal dog kunne gøres undtagelse for rejsende, som ankommer med korte skibsruiter, når der under rejsen er etableret salg af ubeskattede tobaksvarer om bord, således at regeringerne kan træffe aftale om rimeligt tilpassede regler.

Den omhandlede undtagelse skal dog ikke gælde, når den rejsende kan dokumentere, at de medførte tobaksvarer er beskattet i indkøbslandet, jfr. side 19,

at brugte cykler, ski, barnevogne og lignende, der forsendes mellem de nordiske lande som indskrevet rejsegods, fritages for enhver form for toldkontrol og toldbehandling, jfr. side 20,

at såfremt, proviantering med ubeskattede varer fremtidig ikke vil blive tilladt for lystfartøjer med en nettodrægtighed på under 30 tons, skal sådanne fartøjer, som er hjemmehørende i et nordisk land, og som anløber en nordisk havn og ankommer dertil fra en anden nordisk havn, være fritaget for enhver form for toldklarering, jfr. side 20,

at kravet om aflevering af udførselsattester ved forsendelse af gavepakker fra Danmark til udlandet bortfalder, jfr. side 20, samt

at de forslag, som komiteen har fremsat i form af de såkaldte Lahti-promemorier, snarest må blive gennemført i deres helhed i alle landene, jfr. side 24;

i kapitel III

at regeringerne i Finland og Norge, så snart forholdene tillader det, indfører bestemmelser, hvorefter nordiske motor-køretøjer kan ind- og udføres toldfrit mellem de nordiske lande til midlertidig brug i indtil 1 år i andet nordisk land end hjemlandet uden specielle kontrol-

foranstaltninger i form af udfærdigelse af toldpassersedler eller lignende, jfr. side 26,

at alle slags motorkøretøjer, som indføres til midlertidig brug i de nordiske lande, fritages for vejskat i samme udstrækning, som der indrømmes midlertidig toldfrihed, dog således at den danske gruppe i komiteen for Danmarks vedkommende forbeholder sig retten til at bibeholde vejskat for ikke-nordiske motorkøretøjer i erhvervsmæssig trafik, jfr. side 28,

at der snarest muligt indføres et såkaldt nordisk bilpas eller andet tilsvarende enkelt dokument for ikke-nordiske motorkøretøjer, jfr. side 28,

at alle slags køretøjer til personbefordring fritages for at svare afgifter for told-ekspedition uden for den almindelige ekspeditionstid, for så vidt disse befordringsmidler ind- eller udpasserer på tidspunkter, hvor det for kontrollen nødvendige toldpersonale af andre grunde alligevel er til tjeneste på stedet, jfr. side 29, samt

at der træffes forholdsregler med henblik på at afskaffe de i Sverige opkrævede havneafgifter for alle slags motorkøretøjer, som indlades eller losses uden hjælp af de pågældende havnes lastekraner eller andet udstyr, jfr. side 29;

i kapitel V

at kontrollen med rejsevaluta, i det omfang kontrollen anses for påkrævet, i princippet forlægges til det nordiske områdes ydergrænser, jfr. side 39,

at der, efterhånden som valutastillingen forbedres, foretages en forhøjelse af tildelingen af rejsevaluta, og at forudsætningerne for at forhøje det beløb i landets egen valuta, som må udføres, stadig undersøges med henblik på skridt for skridt at afskaffe alle kvantitative begrænsninger, jfr. side 39, samt

at den norske regering tillader ind- og udførsel af norske 100-kronesedler, jfr. side 39;

i kapitel VI

at der for internordiske breve mellem 500 g og 1 000 g fastsættes en takst, der er væsentligt lavere end de nugældende internationale takster for sådanne breve, men dog på et niveau, at flyvebefordring, hvor denne anvendes, fortsat vil være mulig, jfr. side 41, samt

at den indenlandske porto for tryksager, forretningspapirer og vareprøver til og med 1 000 g også anvendes i den internordiske postudveksling, og at vægtgrænserne for disse forsendelser bliver de samme som er fastsat for den indenlandske befordring, jfr. side 41.

B. Komiteen anbefaler:

i kapitel I

at forslaget om afskaffelse af al paskontrol ved grænserne mellem de nordiske lande gennemføres i god tid før sommeren 1957, jfr. side 10, samt

at princippet om det fælles og åbne nordiske arbejdsmarked i videst mulig udstrækning successivt udvides til at omfatte samtlige erhvervsudøvere, jfr. side 10;

i kapitel II

at den told- og licensfrie værdigrænse forhøjes, så snart valutastillingen i visse af landene tillader en forhøjelse af den nuværende tildeling af rejse valuta, jfr. side 17,

at der foretages en undersøgelse af mulighederne for, hvor det skønnes hensigtsmæssigt, at delegere myndigheden til at udøve toldkontrol samt til at foretage toldklarering af indskrevet rejsegods til jernbanepersonalet, jfr. side 20, samt

at regeringerne i Norge og Sverige tilendbringer undersøgelserne vedrørende oprettelse af fælles toldstationer ved den norsk-svenske landgrænse og til dette formål snarest muligt forsøgsvis opretter fælles toldstationer, dels ved nogle mindre overgangssteder og dels ved et eller flere overgangssteder med forholdsvis livlig trafik, jfr. side 21;

i kapitel III

at de videre forhandlinger om oprettelsen af et nordisk carnet-område må blive ført på en sådan måde, at oprettelsen af et nordisk carnet-område kan finde sted senest den 1. januar 1958, jfr. side 28;

i kapitel IV

at der træffes yderligere forholdsregler for at advare trafikanter, der ankommer til eller udrejser fra Sverige, om at et andet færdselssystem (henholdsvis venstre- eller højrekørsel) nu er gældende, jfr. side 31;

i kapitel V

at den norske regering ophæver kravet om forevisning af pas som grundlag for til- deling af rejse valuta, jfr. side 39;

Göteborg, den 29. september 1956.

Kaj Bundvad

Niels Elgaard

Einar P. Foss

Oluf Steen

Hans P. Gotrik

Olavi Kajala

Uuro Hannula

Eino Kilpi

Yrjö Soini

Brutto Suviranta

Ebba Ostenson

Matti Cawén

i kapitel VI

at spørgsmålet om portoen i den internordiske udveksling af postpakker fortsat må blive genstand for tilbørlig opmærksomhed med henblik på efterhånden at mindske spændvidden mellem den indenlandske og den internordiske porto, jfr. side 41—42,

at taksterne i den internordiske telefontrafik til stadighed revideres med henblik på at fjerne landegrænserne på telefontrafikkens område, jfr. side 42, samt

at der med samme formål snarest gennemføres yderligere takstnedsættelser i telefontrafikken i de egentlige grænseområder, jfr. side 42.

Hj. Larsen

Hans Borgen

Paul Ingebretsen

Håkon Johnsen

Sven Nielsen

Alf Gunström

Rolf Edberg

Leif Cassel

J. F. Grym

Filip Kristensson

Olof Pålsson

Sven Fr. Hedin

Den danske tekst til protokol af 22. maj 1954 vedrørende fritagelse for statsborgere i Danmark, Finland, Norge og Sverige for at være i besiddelse af pas og opholdstilladelse i andet nordisk land end hjemlandet.

Den danske, den finske, den norske og den svenske regering har hver for sig besluttet med virkning fra den 1. juli 1954 at fritage statsborgere i Danmark, Finland, Norge og Sverige fra pligten til at være forsynet med pas eller anden rejselegitimation ved rejse fra et af disse lande til et af de andre lande og ligeledes fra pligten til at være i besiddelse af opholdstilladelse under opholdet i andet nordisk land end hjemlandet.

Overenskomsten af 14. juli 1952 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om gensidig tilbagetagelse af ulovligt indrejste udlændinge forbliver i kraft.

I denne forbindelse er vi undertegnede, som af vore respektive regeringer er behørigt bemyndigede, blevet enige om følgende:

Om personer, der opholder sig i et andet nordisk land end hjemlandet, og som formodes at være statsborgere i et andet nordisk land, skal der direkte mellem politimyndighederne kunne udveksles oplysninger, der er nødvendige for at fastslå vedkommendes statsborgerskab og identitet.

Såfremt en af de pågældende staters regeringer skulle finde det nødvendigt at genindføre pligten til at være i besiddelse af pas og opholdstilladelse for statsborgere i et eller flere af disse lande, erklærer de pågældende staters regeringer herved, at dette ikke vil ske, uden at de øvrige staters regeringer så vidt muligt er blevet underrettet herom, og der er blevet gjort forsøg på at bilægge eventuelle uoverensstemmelser, og ligeledes at en rimelig opsigelsesfrist vil

blive givet. Enhver af staternes regeringer kan dog med øjeblikkelig virkning genindføre fornævnte forpligtelser for statsborgere i en eller flere af de øvrige stater i tilfælde af krig eller fare for krig, eller såfremt lignende ekstraordinære internationale eller nationale forhold gør det påkrævet, i hvilket tilfælde de andre regeringer øjeblikkelig skal underrettes om indholdet af en sådan beslutning.

Sålænge denne protokol har gyldighed, skal protokollen af 14. juli 1952 angående pasfrihed anses for at være ude af kraft.

Denne protokol omfatter ikke Færøerne og Grønland. Den skal endvidere ikke være til hinder for, at der udfærdiges specielle bestemmelser for områder, hvor særlige sikkerheds- eller forsvarshensyn gør sig gældende.

Ved noteveksling kan den islandske regering under forudsætning af gensidighed tilslutte sig de i nærværende protokol omhandlede lettelser for statsborgere i Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Til bekræftelse heraf har vi dertil befuldmægtigede undertegnet denne protokol og forsynet den med vore segl.

Udfærdiget i København, den 22. maj 1954 i eet eksemplar på dansk, finsk, norsk og svensk, af hvilket det danske udenrigsministerium skal overgive bekræftede genparter **til** de øvrige kontraherende landes regeringer.

Den danske tekst til overenskomst af 22. maj 1954 mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige om fælles arbejdsmarked med tilhørende protokol.

Regeringerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige,

som har til hensigt at opretholde fuld beskæftigelse i deres respektive lande,

som er af den opfattelse, at adgang til fri bevægelighed for arbejdskraften mellem de nordiske lande **vil** være til gavn for den økonomiske og sociale udvikling i disse lande, og

som ønsker at fastsætte nærmere regler om samarbejde mellem landene om spørgsmål, som har betydning for det fælles nordiske arbejdsmarked,

er blevet enige om:

Artikel 1.

I de kontraherende lande skal der ikke kræves arbejdstilladelse for statsborgere i noget af de øvrige kontraherende lande.

Artikel 2.

De centrale myndigheder for arbejdsformidling i de kontraherende lande skal samarbejde, således at arbejdskraften i størst muligt omfang bliver formidlet gennem den offentlige arbejdsformidling og til gavn for hvert af landene.

Artikel 3.

Hvert af de kontraherende lande vil regelmæssigt sende de øvrige kontraherende lande statistik vedrørende beskæftigelse og arbejdsløshed, oversigter over den sandsynlige udvikling på arbejdsmarkedet samt oplysninger om planer vedrørende foranstaltninger til at modvirke forhold, som kan bringe opretholdelsen af den fulde beskæftigelse i fare. De vil om fornødent drøfte foranstaltninger af fælles interesse for at opretholde den fulde beskæftigelse.

Artikel 4.

Hvert af de kontraherende lande vil udarbejde og tilstille de øvrige lande oplysninger om de aktuelle beskæftigelsesmuligheder samt andre forhold, som er af betydning for arbejdssøgende fra de øvrige lande.

Artikel 5.

Der nedsættes et udvalg bestående af to repræsentanter for hvert af de kontraherende landes regeringer. De enkelte landes repræsentanter er berettiget til at tilkalde sagkyndige i det omfang, de finder det fornødent.

Artikel 6.

Udvalget skal i første række have følgende opgaver:

- a) at følge udviklingen på arbejdsmarkedet i de enkelte kontraherende lande og arbejdskraftens bevægelser mellem landene,
- b) at udforme retningslinier for samarbejdet mellem arbejdsformidlingsorganerne i de kontraherende lande,
- c) at drøfte og fremsætte forslag om foranstaltninger af fælles interesse for arbejdsmarkedet i de kontraherende lande,
- d) at fastsætte nærmere regler om de oplysninger, som skal udveksles efter denne overenskomst,
- e) at fremkomme med forslag om grundlag for sammenligning af de enkelte kontraherende landes statistik vedrørende beskæftigelse og arbejdsløshed.

Artikel 7.

Dersom statsborgere fra et land beskæftiges i et andet land på mindre gunstige vilkår end de for det sidstnævnte lands egne borgere sædvanlige, kan dette lands regering, efter at forholdet var været optaget til forhandling i det i artikel 5 nævnte udvalg,

bestemme, at borgere fra det førstnævnte land kun skal kunne beskæftiges i vedkommende fag efter særlig tilladelse.

Artikel 8.

Denne overenskomst skal ikke være til hinder for, at et land har bestemmelser om

- a) arbejdsmarkedet, når bestemmelserne ikke stiller statsborgere fra de øvrige kontraherende lande ugunstigere end landets egne borgere,
- b) anmeldelsespligt for arbejdstagere fra andet nordisk land.

Artikel 9.

Overenskomsten skal ratificeres, og ratifikationsinstrumenterne deponeres i det danske underrigsministeriums arkiv.

Overenskomsten træder i kraft, så snart samtlige ratifikationsinstrumenter er deponeret, dog tidligst den 1. juli 1954.

Hvert af de kontraherende lande kan opsiges overenskomsten med en frist af 6 måneder til ophør en 1. juli eller en 1. januar.

Hvert af de kontraherende lande kan med øjeblikkelig virkning sætte overenskomsten ud af kraft over for et eller flere af de øvrige lande i tilfælde af krig, krigsfare, eller såfremt andre særlige internationale eller nationale forhold gør dette nødvendigt. De berørte landes regeringer skal straks underrettes om indholdet af beslutningen.

Til bekræftelse heraf har de respektive landes befuldmægtigede undertegnet nærværende overenskomst og forsynet den med deres segl.

Udfærdiget i København, den 22. maj 1954 i eet eksemplar på dansk, finsk, norsk og svensk, af hvilket det danske udenrigsministerium skal overgive bekræftede genparter til de øvrige kontraherende landes regeringer.

PROTOKOL

Samtidig med undertegnelsen af den i dag daterede overenskomst om fælles arbejdsmarked er vi undertegnede, som dertil er behørigt bemyndigede, enedes om følgende:

- 1) Fritagelse for arbejdstilladelse gælder kun arbejdstagere og ikke selvstændige næringsdrivende.
- 2) Overenskomsten er ikke til hinder for,
 - a) at et land har bestemmelser om beskæftigelse af udlændinge ved anlæg eller i virksomhed, hvortil der kræves koncession, eller i erhverv, hvortil der kræves autorisation,
 - b) at arbejde, der igangsættes med støtte fra det offentlige til fremme af beskæftigelsen, forbeholdes landets borgere,
 - c) at der udfærdiges specielle bestemmelser om beskæftigelse inden for områder og i virksomheder, hvor særlige sikkerheds- eller forsvarshensyn gør sig gældende.
- 3) Det i overenskomstens artikel 5 nævnte udvalg bør undersøge, hvilke foranstaltninger der kan træffes for at hindre, at

arbejdsgivere foretager privat hvervning af arbejdskraft i et af de andre kontraherende lande.

- 4) Overenskomsten omfatter ikke Grønland og Færøerne.
- 5) Den danske og den svenske regering er enige om, at den mellem de to lande afsluttede konvention af 18. november 1946 om formidling af arbejdskraft m. v. forbliver i kraft i det omfang, hvori den ikke strider mod den i dag daterede overenskomst.
- 6) Ved noteveksling kan den islandske regering under forudsætning af gensidighed tilslutte sig den i dag daterede overenskomst.

Til bekræftelse heraf har vi, dertil befuldmægtigede, undertegnet denne protokol og forsynet den med vore segl.

Udfærdiget i København, den 22. maj 1954 i eet eksemplar på dansk, finsk, norsk og svensk, af hvilket det danske udenrigsministerium skal overgive bekræftede genparter til de øvrige kontraherende landes regeringer.

**Den danske tekst til overenskomst af 15. september 1956 mellem Danmark og Sverige
angående gensidig anerkendelse af førerbeviser og indregistrerings-
attester for motorkøretøjer m. m.**

For at lette vejtrafikken mellem Danmark og Sverige har undertegnede, dertil behørigt bemyndigede, indgået følgende overenskomst.

Artikel 1.

Førerbevis til motorkøretøj, udstedt i det ene land (hjemlandet) og gyldigt der, giver indehaveren ret til under midlertidigt ophold på højst et år i det andet land (besøgslandet) at føre motorkøretøj af den art, hvortil førerbeviset berettiger ham, for så vidt angår motorkøretøj i erhvervsmæssig trafik dog kun under forudsætning af, at køretøjet er indregistreret andetsteds end i besøgslandet. Førerbeviset skal gælde som legitimation.

Den i første stykke nævnte ret bortfalder, når vedkommende tager fast bopæl i besøgslandet.

Artikel 2.

Indehaver af et i hjemlandet udstedt gyldigt førerbevis til motorkøretøj, som tager fast bopæl i besøgslandet, har efter ansøgning ret til i det sidstnævnte land at opnå førerbevis til samme art motorkøretøj uden ved ansøgningen at fremlægge bevis for bestået førerprøve., såfremt ansøgeren i øvrigt opfylder de i besøgslandet stillede krav for opnåelse af tilsvarende førerbevis.

Artikel 3.

Den, som under midlertidigt ophold i det ene land har opnået tilladelse til i en vis periode at føre motorvogn eller motorcykel (i Sverige „turistkörkort“, i Danmark midlertidigt førerbevis), kan i den periode, hvori tilladelsen gælder, i det andet land føre motorkøretøj af den art, som tilladelsen berettiger ham til, under forudsætning af at han ikke er bosat i sidstnævnte land. Til-

ladelsesskrivelsen skal gælde som legitimation.

Artikel 4.

Motorkøretøjer samt påhængs- eller sidevogne hertil, der er indregistreret i det ene land, kan indpassere og i højst et år benyttes i det andet land på vilkår, at de er i færdselsmæssig forsvarlig stand og opfylder de i besøgslandet gældende forskrifter angående akseltryk, totalvægt og bredde. Som bevis for indregistrering skal for svensk personmotorvogn eller til sådan vogn beregnet påhængsvogn samt motorcykel gælde vedkommende automobilskattekvittering, for andet svensk motorkøretøj og påhængsvogn sådan kvittering i forbindelse med „besiktningsinstrument“ eller „typintyg“ med påtegnet registreringsbevis, for dansk personmotorvogn og motorcykel og dertil hørende påhængs- eller sidevogn nummerplade og for andet dansk motorkøretøj og dertil hørende påhængsvogn nummerplade og indregistreringsattest. Køretøjet skal være forsynet med hjemlandets nationalitetsmærke såvel som med de i hjemlandet tildelte nummerplader.

De i første stykke nævnte bestemmelser gælder ikke, når køretøjets indehaver har fast bopæl i besøgslandet.

Artikel 5.

Når der i det ene land er meddelt tilladelse til midlertidig brug af et i et tredje land indregistreret motorkøretøj med eller uden påhængs- eller sidevogn, må køretøjet i den tid, tilladelsen gælder, midlertidigt benyttes i det andet land på vilkår, at køretøjet er i færdselsmæssig forsvarlig stand og opfylder de i besøgslandet gældende forskrifter angående akseltryk, totalvægt og

bredde. Som legitimation skal for køretøjer, som har opnået tilladelse i Sverige, gælde „turistvagnslicens“ og „turistvagnsskylt“, for køretøjer, som har opnået tilladelse i Danmark, midlertidig indregistreringsattest og grænse nummerplader. Turistvognsskilt og grænse nummerplader skal efter indregistreringsnummeret indeholde den internationalt foreskrevne nationalitetsafmærkning, for Sverige S og for Danmark DK. Bogstaver og tal skal være udført i rød farve på hvis bund.

For hvert skilt kan ved udleveringen kræves en i forvejen fastsat afgift.

Artikel 6.

Når det er åbenbart, at vilkårene for opnåelse af førerbevis eller anden tilladelse ikke længere er opfyldt, eller indehaveren af førerbevis eller anden tilladelse har gjort sig skyldig i en lovovertrædelse, som efter besøgslandets lovgivning medfører fortabelse af førerbeviset, har vedkommende myndighed i dette land ret til uanset bestemmelserne i foranstående artikler at nægte godkendelse — i påkommende tilfælde for en bestemt tid — af et i det andet land udfærdiget førerbevis eller af en der meddelt tilladelse.

Nægtes godkendelse af et i det andet land udstedt førerbevis eller en i dette

meddelt tilladelse, skal førerbeviset eller tilladelsen tages i forvaring og snarest muligt tilbagesendes til den myndighed, som har udstedt førerbeviset eller tilladelsen, hvorved tillige årsagen til den nægtede godkendelse skal anføres, lige som der på førerbeviset skal ske påtegning om den tid, i hvilken indehaveren er blevet nægtet ret til at benytte det i besøgslandet.

Artikel 7.

Denne overenskomst berører ikke spørgsmål om tilladelse til mod betaling at befordre personer eller andet gods end føreres og passagerers personlige bagage, ej heller de bestemmelser om told, afgift eller skat på motorkøretøjer og påhængs- og sidevogne, benzin, olie eller automobilgummiringe eller forsikring af motorkøretøjer, som gælder eller måtte blive indført i de to lande.

Denne overenskomst, som ophæver og træder i stedet for overenskomst af 26. april 1930, træder i kraft den 1. november 1956, og forbliver gældende indtil 6 måneder fra den dag, den måtte blive opsagt af en af de kontraherende parter.

Til bekræftelse heraf har undertegnede underskrevet denne overenskomst og forsynet den med vore segl.

Underskrevet i Stockholm i to eksemplarer, den 15. september 1956.

